

מדינת ישראל

משרד הממשלה

5

משרד האוצר

מט לט

הכרזה להפאסטינאים

6-00 / 7-00

תיק מס'

מחלקה פקידים היעוץ

שם וניק: לשכת היועץ המשפטי - הפרדה מהפלסטינאים

גל-5/48355

מזוזה פיזי

מזוזה פריט: 000c7q

77-777-77-77

תאריך הדפסה: 23/01/2019

5

שמור
-1-

מדינת ישראל
משרד הביטחון

הצטרף: ד"ר יהודה ירון

הוצאת:
מ/א/ב/ג/ד/ה/ו/ז/ח/ט/י
מ/א/ב/ג/ד/ה/ו/ז/ח/ט/י
מ/א/ב/ג/ד/ה/ו/ז/ח/ט/י

מתאם
הממשלה
בשטחים
טלפון: 03-6975351/02
פקס: 03-6976306
1104 כל
2000 30 ביולי
התש"ס כ"ז בתמוז

לוח תפוצה

הנדון: אסטרטגיה לניהול מרחב התפר

1. בהמשך לפעילות המבוצעת בנושא מרחב התפר על ידינו וע"י המשרד לפיתוח ושת"פ אזורי ביצע ECF סדנא חיצונית (עצמאית) שבה נדונה תפיסה אסטרטגית למרחב התפר.
2. מצורף המסמך המסכם של הקרן לשיתוף פעולה כלכלי בנדון.
3. לידיעתכם.

ניר פרס סא"ל
עוזר ~~פרס~~ המתאם

שמור

ד"ר יהודה ירון

שמור

-2-

לוח תפוצה

(עי השר לבטי"פ)

מנכ"ל בטי"פ

מנכ"ל התמ"ס

עי מנכ"ל האוצר

ר' צוות המו"מ (ה"א)

מ"מ רמ"ט לוט"ר (ת"א)

אג"ת / רח"ט אסטרטגי

שב"כ / ר' 490 (אפרה)

משרד חנוץ / רמ"ח אוטונומית

ס. מתאם (ת"א)

רמ"א (ת"א)

עי הפצ"ר לדבלי"א (ת"א)

שמור

Economic Cooperation Foundation**הקרן לשיתוף פעולה כלכלי**

2(b) Dafna St., Tel-Aviv 64925, Israel. (T): 972-3-695-8310. (F) 972-3-695-82382

Ecf@eef.org.il**אסטרטגיה לניהול מרחב התפר****תקציר**

1. הצורה בה יוסדר מרחב התפר תיקבע, במידה רבה, את הדינמיקה בין הישויות.
2. לשם קביעת האינטרסים, העקרונות והאמצעים לעיצוב התפר יש לבחון בקפידה את עיקרי הנחיית ראש הממשלה, הקובעים כי כל חסדר שלום יוביל להמצאות ישות פלסטינית נפרדת לצד ישראל. יחד עם זאת, קובע רה"מ, אין לראות בהפרדה ניתוק בין הישויות, אלא כזו המאפשרת את זיהוין המובחן, כך שניתן יהיה לקדם שיתוף פעולה, בכפוף לאינטרס הביטחון הישראלי ולאינטרס הבידול והריבונות הפלסטיני.
3. לא ניתן ליצור דינמיקה חדשה בין עמים בהסתמך על מרכיבים טכניים בלבד. רק חשיבה מערכתית, שמכוונת להבנת מכלול המורכבויות הטמונות במרחב התפר, תעצב את המציאות בה אנו מעוניינים, לפי האינטרסים וההבנות שלנו.
4. המודל, שיתוכנן על-ידנו, יקבע את מגמות העתיד, ולכן אין לעצבו רק כתוצר ניסיון העבר. יש לבחון מחדש האם ברצוננו לשמר את מנטליות ההתבצרות המסורתית עליה נהגנו להסתמך כדי ליצור ביטחון בעתות עימות. נראה שעלינו לנסות ליצור מצב אסטרטגי שבו קיימת יציבות וחופש יחסי מאיומים ומאלימות, ולא דווקא עצירה פיזית של כל איום פוטנציאלי באמצעות מכשול, מעברים ופעילות.
5. מאידך, יש לבדוק עד כמה ברצוננו לטשטש את קו הגבול במרחב התפר באמצעות רשתות ארגוניות, תשתיות, כלכליות וקהילתיות של שיתוף פעולה חוצה גבולות. רשתות כאלו אמורות להקנות לתושבי מרחבי התפר חיי רווחה וביטחון, להפוך את מרחב התפר לאזור אקטיבי, מרכזי ומשותף כיעד ערכי העומד בפני עצמו.
6. בחינתן שהפערים בין הצדדים גדלים ככל שמתרחקים מן התפר, ניתן לטעון שדווקא במרחב זה יש ליצור גישור מרבי על הא-סימטריה הקיימת, ולהקטין את מפל הפערים. גם ריבוי, וזיקות הכלכליות והקשר הישיר, בין פלסטינים לבין ישראלים באזור, דוחף לשיתוף פעולה. כמו כן, השליטה של הממסד הפלסטיני במרחב התפר חזקה יותר מאשר בפריפריה, דבר המקנה יתר יציבות ושקיפות עבור משקיעים פוטנציאליים.
7. בחעדר קו מפריד ברור בין ישראל לבין הפלסטינים אין צורך לטשטשו, כפי שהיה הדבר באירופה, עובדה שמקלה על-יצירת שיתוף פעולה.

8. לשם הסדרת היחסים בין במדינות והחברות יש לבסס מודל שיכוון לעיצוב המציאות הרצויה לנו. מאחר ששני קהלים שונים קשורים במרחב התפר, יש לעצבו תוך התחשבות באינטרסים ובשחקנים הפלסטיניים, שאם לא כן, בהכרח תהיה אי-התאמה בין האינטרסים של הצדדים, ויתחולל עימות.
9. האופן בו יעוצב הגבול יהיה צריך לאזן בין האינטרסים הכלכליים, חברתיים, תרבותיים, מדיניים, קהילתיים, סביבתיים וכו' לבין האינטרסים הביטחוניים.
10. תנאי להצלחה יהיה השתתפות יציבות וקביעות במשולב עם גמישות מובנית.
11. המשגת הגבול כמערכת נלמדת:
- (א) שלב א': הדרג האסטרטגי-מדיני יגדיר **מרחב מפגש אינטרסים (ממ"א)**, שהוא מרחב תפיסתי, שמסביר את מהות היחסים בין הישויות, ואת העקרונות והנורמות, שינחו דרגים אופרטיביים וטקטיים. במסגרת מערכתית זו יברר הדרג האסטרטגי את המכלול הדינמי של מגמות ומתחים במרחב התפר, בין תנועה חופשית לבין מכשול חוסם, בין שליטה לבין שיתוף, בין מיסוד לבין ביזור. כמו כן, יקבעו קווים מנחים ותקנות לגבי התנהלות הדינמיקה בין מדינות, מוסדות, ארגונים, קבוצות ופרטים.
- (ב) שלב ב': צוותי מומחים בין-ארגוניים יגדירו **אזורי מימוש אינטרסים (אמ"א)** כמודלים מנחים. אמ"א שונים (תעשייתי, תיירותי, עירוני, שטחים פתוחים וכו') ישתיתו הבנות וקווים כלליים לגבי האופן בו ימומשו אינטרסים שונים, בצורות שונות, בהקשרים ובשטחים שונים לאורך קו הגבול.
- (ג) שלב ג': מתוך אמ"א יגזרו ארגונים שונים ושחקנים מקומיים במרחב התפר את צעדיהם, האמצעים בהם עליהם להשתמש ואת מאפייני פעילותם השוטפת.
- שינויים קונטקסטואליים, בטיב היחסים עם הפלסטיניים, בהם ישראל מעוניינת (ולא בשל אירוע טקטי כזה או אחר), יחייבו בירור מחדש של ממ"א, ומתוכה גזירת אמ"א חדשים.
12. בתנאי שלום, חלק מהתפקידים של הצבא כיום, כנושא האחריות למהלך החיים התקין בשטחים, יועברו לגופים אחרים. לפיכך, רצוי לרקום רשת של מכניזמים, פרוצדורות ונורמות משותפות, שתסתמך על הכרה באינטרסים משותפים, מטרות חופפות ופונקציות סימטריות.
13. מוצע שיוקמו מנהלות תפר מקומית משותפת לביטחון אזרחי.
14. צוותים אזרחיים משותפים למרחב התפר יוכלו לפעול תחת מנהלות התפר המקומיות, בחסות רשויות מקומיות. הצוותים יעסקו בתחומי ביטחון אזרחי מסוימים ימוקמו בבסיסים משותפים בקו התפר, יבקרו ויפקחו על הנעשה במרחב, וישמשו כמסדירים המעגנים את יחסי השכנות הטובה למעשה, למול התושבים כפרטים וכקהילות.
15. מוקדי תאום משותפים למרחב התפר (בדומה למוקדים עירוניים) יכוונו את הצוותים האזרחיים המשותפים, יתאמו בין רשויות שונות במרחב התפר, יאספו מידע מן השטח ויצרו בסיס ידע שישרת את מנהלי מרחב התפר, האזרחיים והצבאיים כאחד.

16. תתיכן בניית נקודות מפגש במרחב התפר (Border Interface Points - BIP), שימשו למסחר, למתן שירותים ותאום בין הארגונים המעורבים בהסדרת מרחב התפר, כמו גם לבדוק מכס, תברואה, תעבורה וביטחון.
17. יהיה עלינו ליצור מצב שבו מחיר השימוש במעבר המוסדר נמוך מחציית גבול לא חוקית, ואף קיים רווח יחסי במעבר מסוג זה, בדמות רמת שרות טובה, נוחות הגעה ליעד הנסיעה המבוקש, חופש מקנסות ומאכיפה שיופעלו נגד מסתננים וכו'.
18. ההתפתחויות הכלכליות בשנים האחרונות מובילות לשיתוף פעולה מבחינת מערכת האינטרסים של הצדדים. מסקירת מימוש הסכמי פריז ניכר כי האינטרס הכלכלי לאינטגרציה, ברוב המרכיבים, גדול באופן מובהק מאינטרס ההפרדה.
19. תהליכים של נתק כלכלי אינם אופציונליים ואינם בעלי חיות חברתית. בכל אופן, העצמאות התיאורטית של המשק הפלסטיני תוכפף בשנים הקרובות לעליונות הכלכלית הישראלית דה פקטו. לכן, מבחינה כלכלית, אלו שמעוניינים לבסס את השלום על תפיסת "ההפרדה", ולא בהכרח על יחסי שכנות טובה מתוך עקרון שוויון, יוכלו לעשות זאת גם באמצעות מדיניות שאינה נשענת, באופן רעוע, על סגירות ביטחונית פיסית.
20. ערפאת תומך בשיתוף פעולה ביטחוני ממסדי, מאחר שמדובר באינטרס עצמי לשמור על עוצמתו ועל עצמאות הישות בראשה הוא עומד. על ההנהגה הפלסטינית למנוע את התחזקות גורמי טרור ואופוזיציה, מאחר שהם מהווים איום מבית, וגם מדרבנים איומים חיצוניים, מצד ישראל, שעשויה להגיב לאיומים ופגיעות בה בפעילות נגד הפלסטינים. מאידך, תמיכת הציבור הפלסטיני בשיתוף הפעולה הביטחוני, עדיין לא מתקיימת, בעיקר היות ושימוש בקהל ברחוב לתקיפת ישראל מסייע לערפאת כמנוף למו"מ, וכמקור לשחרור לחצים פנימיים.
21. המסקנה ההגיונית המתבקשת היא, שעל ישראל לבסס איים של תמיכה בציבור הפלסטיני כדי להבטיח ביטחון ושיתוף פעולה יציב. זאת, על-ידי שיתוף פעולה בתחומים הנוגעים ישירות באזרחים, כגון כלכלה, בריאות, מים וביוב, מאבק נגד פשיעה וכו'.
22. מנגנונים לשיתוף פעולה יהיו צרכים להיבנות לא רק ברמת הממשל, בקרב המנהיגות המדינית וזרועותיה, הממשלות וארגונים לאומיים, כי אם גם בין מועצות מקומיות, שיצרו בסיס רחב לתיאום ולתמיכה קהילתית. כמו כן, יידרש גם מגע בין ארגונים לא ממשלתיים, חברות מסחריות ופרטים.

1. עיצוב מרחב התפר

מבוא

בעקבות חתימה על הסכמי שלום עם הפלסטינים צפויה מדינת ישראל להימצא במצב אסטרטגי חדש. ישראל ומדינה פלסטינית חדשה ימצאו זו לצד זו. טיב היחסים בין השכנות יתהווה מתוך אינטראקציה הדדית. לפיכך, הצורה בה יוסדר מרחב התפר תיקבע, במידה רבה, את הדינמיקה בין הישויות.

סוגיית הגבולות, בין ישראל לבין שכניה הפלסטינים, הינה טעונה, מורכבת ובעלת השלכות על עתיד השלום והביטחון באזור כולו. תוואי קו הגבול, שיסוכם בין הצדדים, הוא רק אלמנט אחד מיני רבים, שייקבעו את משמעות הגבול. בנייר זה יידונו מגוון אלמנטים, אשר יחד יכוננו את משמעותו הביטחונית של הגבול היבשתי בתנאי שלום. (לא יידון ההקשר הביטחוני הצבאי, שקשור בעימותים גבוהי עצימות).

מסתמן צורך לברר את עיקרי הנחיית ראש הממשלה, הקובעים כי כל הסדר שלום יוביל להמצאות ישות פלסטינית נפרדת לצד ישראל. יחד עם זאת, קובע רה"מ, אין לראות בהפרדה ניתוק בין הישויות, אלא כזו המאפשרת את זיהוין המובחן, כך שניתן יהיה לקדם שיתוף פעולה, בכפוף לאינטרס הביטחון הישראלי ולאינטרס הבידול והריבונות הפלסטיני.

הגשמת הנחיית ראש הממשלה אינה יכולה להישען על התנסויות מיושנות, מימי עימות. לא ניתן ליצור דינמיקה חדשה בין עמים בהסתמך על מרכיבים טכניים בלבד. רק חשיבה מערכתית, שמכוונת להבנת מכלול המורכבויות הטמונות במרחב התפר, תעצב את המציאות בה אנו מעוניינים, לפי האינטרסים וההבנות שלנו.

1.2 שתי תפיסות גבול מסורתיות

להלן ייבחנו שתי הגישות השולטות בשיח הדין בסוגיית הגבולות:

- (א) הגישה הראשונה שתיבחן היא זו הרואה בגבול אלמנט קבוע ליניארי המגונן על מערכת מפני גורמים זרים.
- (ב) הגישה השנייה גורסת שיש לגשר על גבולות ולטשטשם ככל הניתן, באמצעות רשתות של שיתוף פעולה חוצה גבולות.

1.2.1 הגבול כאלמנט ליניארי, סטטי, סגור

מקובל לחשוב על גבול ביטחוני כקו סטטי, המורכב ממכשול חוסם, פעילות בולמת ומעברים מסננים, האמורים למנוע את כניסתם של גורמים בלתי רצויים לתחום מסוים. המערכת הסגורה, שמיוצרת באמצעות הגבול, אמורה ליצור ביטחון "לנו" "בפנים", ולבודדנו מן הסכנות והאיומים האורבים לנו מ"גורמים זרים" "שם בחוץ", היכן שטמון אי-הביטחון.

בין האיומים, שאותם אמורים לבלום המכשול, הפעילות והמעברים, ניתן למנות את הטרור (ובפרט פיגועי התאבדות על-ידי קומץ אנשים), פשיעה (כולל סמים, כלי רכב, גניבות, פריצות וכו'), ריגול, שהייה והגירה לא חוקיות, וכן הברחות טובין.

לנוכח האיומים, לפי הגישה המסורתית, קיים לכאורה ניגוד, בין יצירת ביטחון, לבין תפיסת גבולות פתוחים. ההתבצרות היא המנטליות השמרנית עליה נהוג להסתמך כדי ליצור ביטחון. ואמנם, ב-50 השנים הראשונות למדינת ישראל ניכר נתק, בין חיי השגרה הפנים מדינתיים, לבין הנעשה בקרב שכונותינו. ככלל, התייחסות לגורמים שמעבר לגבולותיה של ישראל הייתה חשדנית ואף עוינת. יתרה מזו, בגלל טיבם המשתנה וחוסר ההגדרה של הגבולות, הם הובנו כבלתי יציבים. אזורי הגבול נתפסו כאזורי ספר - פריפריה לא בטוחה, פסיבית ואף חלשה כלכלית וחברתית.

למרות הגישה המסורתית, להפרדה פיזית קיימים אילוצים ומגבלות. ראשית, הגבולות בין הגדה המערבית לבין ישראל ארוכים, מפותלים ועוברים בטופוגרפיה קשה. באזורים מסוימים הגבול אף עובר בלב יישובים (בעיקר בי-ם), עובדה המקשה על יצירת חיץ פיסי. בנוסף לכך, בשל פיתולי הגבול תנועת שני הצדדים חוצה זו את זו - ישראלים נוסעים להתנחלויות, לסחור ולתייר בשטחים, ומאידיך, פלסטינים באים לעבוד בישראל. בנסיבות אלו קשה ליצור חיתוך חד, המבדיל בין הצדדים. בנסיבות אלו קשה ליצור חיתוך חד, המבדיל בין הצדדים.

אפילו במקום בו תוואי הגבול נוח יחסית (כברצועת עזה), המכשול, המעברים והפעילות, אינם מצליחים לבלום לחלוטין תנועה בלתי רצויה של מפגעים ואחרים לתוך ישראל. תנועה בלתי מורשית נמשכת גם כאשר אזור קטן יחסית מוקף במכשול מורכב יחסית. (כך למשל, חלק מהפרצות נוצרו בשל שימוש המפגעים ברכבים ישראלים, שנהגיהם הם אזרחי ישראל). בנוסף, לשם סגירת המערכת, באופן השואף להרמטי, יש צורך במערכת חסימה מורכבת ויקרה ביותר, הנתמכת בכמויות כוח אדם גדולות מאוד. בכל אופן, גבולות המבצר הלאומי חדירים למפגעים בודדים, רקטות, טילים, מטוסים וכו'.

הגבול, אשר נקבע בזמן מסוים בהיסטוריה, עומד למבחן לנוכח שינויים במציאות הנתפסת ובזו הפיסית. מידת עבירותו הפיסית של הגבול והיתרונות הביטחוניים, שהוא מעניק לניצבים מצדדיו, צפויים להשתנות ביחס לדינמיקה בין המערכות ובין מרכיביהן. חוסר קוהרנטיות בין צרכי הפרטים היושבים משני עברי הגבול, ובין תוואי הגבול, מידת עבירותו ועצם קיומו, יבא בהכרח לקונפליקט¹. יתרה מזו, עצם קיבוע הגבול פירושו, שמבדילים בין מערכות ומחדדים את השוני ביניהן.

נראה שההפרדה הפיסית מאבדת מתוקפה כאשר זיקות חוצות גבולות חולכות ומתרבות. יותר ויותר סחורות, מסרים ואנשים עוברים ללא הרף בין טריטוריות, שבעבר הובדלו זו מזו. יתרה מזו, מסתמנת מגמה שלפיה פשע הופך בינ"ל ומתוחכם מבעבר. שלל ממעשה פשע במקום אחד עשוי להיות מושקע במרחק רב מזירת העבירה. רשתות פשע מסועפות חוצות גבולות ואוקיאנוסים. לפיכך, נדרשת תגובה חוצת גבולות, שאינה יכולה להינתן על ידי מנגנון מדינת לאום בודדת. יש לברר כיצד מסדירים מערכת בה הופכים הקשרים בין מקום העבירה, הפשע, גורמי השליטה, החוק והזהות הלאומית ליותר מורכבים ופחות אחודים.

למרות ריבוי הסממנים הפוסט-סטרוקטורליסטיים, מדינות הלאום עודן מושתתות על היגיון מערכות סטרוקטורליסטיות. לפיכך, הממסד אינו ערוך לטפל בזרם בלתי מוסדר של זרים, סחורות ומידע, הכולל גם זברחות, גניבות, הגירה בלתי חוקית, ומסרים חתרניים. זאת, למרות שפעילות בלתי מוסדרת הנה בעלת השלכות שליליות על המערכת. לכן, נוצר צורך לבדוק מחדש כיצד יוצרים ביטחון בעולם בו מערכות הן פתוחות ושלובות זו בזו.

לאור האמור לעיל, אין טעם בניסיון לחסום באופן מוחלט את הגבול, למעט יתרונות פסיכולוגיים, לספק תחושת ביטחון, ויתרונות שיטוריים, להקשות על פעילותם של עבריינים ומהגרים. כלומר, לא תיתכן עצירה פיסית מלאה של גורמים לא רצויים בגבול. זוהי אחת הסיבות המכוונות אותנו לברר כיצד ניתן ליצור ביטחון, בשעה שהגבולות פתוחים. עלינו לנסות ליצור מצב אסטרטגי שבו קיימת יציבות וחופש יחסי מאיומים ומאלימות, ולא דווקא עצירה פיזית של כל איום פוטנציאלי. יש ליצור תפיסה כוללת שתפחית, ככל הניתן, התממשות איומים, ויחד עם זאת, תמקסם את האינטרסים האחרים של ישראל.

על-מנת לבסס את הביטחון "הקשה", נדרשת המשכיות בשיתוף הפעולה בין גופי הביטחון הישראליים והפלסטיניים. אולם, גם בעצירת פעילות בעת התרחשותה, או בחילופי מידע, אין די. מעבר לכך, יש להטיל סנקציות על החוצים והשוהים באופן בלתי חוקי בתוך ישראל, כמו גם על אלו המעסיקים אותם ומסייעים להם. כמו כן, יש צורך במיסוד מעברי הגבול בצורה שתעורר מוטיבציה לחצות בהם. כלומר, יהיה עלינו ליצור מצב שבו מחיר השימוש במעבר המוסדר נמוך מחציית גבול לא חוקית, ואף קיים רווח יחסי במעבר מסוג זה, בדמות רמת שרות טובה, נוחות הגעה ליעד הנסיעה המבוקש, חופש מקנסות ומאכיפה שיופעלו נגד מסתננים וכו'.

במקביל, המוטיבציה לפשוע ולבצע פיגועים תרד רק אם תגדל הרווחה ויתאפשר אורח חיים נורמלי בשתי המערכות הלאומיות. כמו כן, תאום ושזירת אינטרסים משותפים במרחב התפר צפויים לחזק את האמון החדדי וליצור חיי שלום, רווחה וביטחון. גישה זו מוצאת ביטוי בתפיסת שיתוף הפעולה חוצה הגבולות, שהיא למעשה התפיסה החפוכה מזו של הגבול הביטחוני האטום.

1.2.2 הגבול באזור שיש להשתית בו רשתות של שיתוף פעולה חוצה גבולות

באירופה נעשה ניסיון מודע ליצור פרויקטים של שיתוף פעולה חוצה גבולות. עשרות רשתות ארגוניות, תשתיות, כלכליות וקהילתיות הושתתו באזורי גבול, מתוך כוונה לטשטש קווים מלאכותיים ולהקנות לתושבי מרחבי התפר חיי רווחה וביטחון. הפיכת מרחב התפר לאזור אקטיבי, בטוח, מרכזי ומשותף הפכה ליעד ערכי בפני עצמו.

בחולנד, למשל, פותחו ערים שהיוו "שער" למדינה ונקודות מפגש. דוגמא אחרת היא זו העוסקת ביוזמת Regio TriRhena, שיצרה באזור באזל שיתוף פעולה חוצה גבולות כלכלי, חברתי, פיזי ומשפטי, בין צרפת, גרמניה ושווייץ. שיתוף פעולה זה, ברמת השלטון המקומי, קשור הן למערכות הממשלתיות והן למערכת הכלל אירופאית. ביטוי ליוזמה זו הוא שדה התעופה בבאזל, שמשרת את שלוש המדינות, תוך שותפות בתכנון הפיזי (תחבורה ותשתיות), בחבטחת תנועה חופשית, ובהסדרים אדמיניסטרטיביים כלכליים מתואמים (מכס וכו'). גרמניה נוקטת באסטרטגיה כלל-ארצית שמקדמת עשרות פרויקטים, ברמה המקומית, עם שכנותיה לאורך הגבול. הניסיון של גרמניה ושל מדינות אחרות לאורך מסך הברזל לשעבר, יכול להוות מקרה בוחן (case study) רלוונטי לישראל. בעבר החתייחסות לאזור זה הייתה כאל גבול אטום, המצריך פיתוח מינימלי. לעומת זאת, כיום חרצון הוא ליצור אזור מפגש והמשכיות בין המערכות.

ניתן להשליך את גישת שיתוף הפעולה חוצה הגבולות על מרחב התפר בין ישראל לבין המדינה הפלסטינית, שצפויה לקום. למרחב התפר יתרונות ברורים לשיתוף פעולה. בהינתן שהפערים בין הצדדים גדלים ככל שמתרחקים מן התפר, ניתן לטעון שדווקא במרחב זה יש ליצור גישור מרבי על הא-סימטריה הקיימת, ולהקטין את מפל הפערים. גם ריבוי הזיקות הכלכליות והקשר הישיר, בין פלסטינים לבין ישראלים באזור, זוחף לשיתוף פעולה. כמו כן, השליטה של הממסד הפלסטיני במרחב התפר חזקה יותר מאשר בפריפריה, דבר המקנה יתר יציבות ושקיפות עבור משקיעים פוטנציאליים. בעתיד, עם התפתחות המוסדות הפלסטיניים, טוהר המידות והשקיפות בהם, ניתן לצפות שהשקעות אלו, כבסיס לשיתוף פעולה, יגדלו.

יצירת שיתוף פעולה חוצה גבולות יוכל להסתמך גם על העובדה שכיום הגבול בין ישראל לבין האזורים הפלסטיניים השונים אינו תחום במדויק. להפך, קיימת אינטראקציה מתמדת בין פלסטינים לישראלים. יתר-על-כן, עצם הגדרת אזורי C,B,A דווקא יוצרת, כבר היום, תחומים בהם מוגדר צורך בשיתוף פעולה, בין סמכויות אזרחיות לביטחוניות, ובין אינטרסים לאומיים למקומיים. בהעדר קו מפריד ברור בין ישראל לבין הפלסטינים אין צורך לטשטשו, כפי שהיה הדבר באירופה, עובדה שמקלה על-יצירת שיתוף פעולה.

בין תחומי שיתוף הפעולה האפשריים בין הצדדים ניתן מנות את התשתיות (תחבורה, תקשורת, שימושי קרקע, מים, ביוב, בסמיכות וחיבטי איכות הסביבה); כלכלה (אזורי סחר, אזורי תעשייה ומיזמים משותפים, כגון כרייה, חציבה, תחבורה, קיט וכו'); וכן פרויקטים משותפים של רווחה חינוך ותרבות (בענייני חינוך, רווחה, מדע, בריאות, מחקר, עם לעם, ערים תאומות וכו'). בהינתן שמרחב התפר הוא התוך בו נפגשים הצדדים - "אזור המגע" - הגיוני ששם יתחוו הקשרים בין הצדדים הדדית.

שיתוף פעולה במרחב התפר יוכל להתבסס על התמחות, התמקצעות ואינטראקציה: כל צד במרחב התפר יתמקד ביכולות בהן יש לו יתרון יחסי, תוך שיתוף פעולה בין הצדדים. תיערך חלוקת תפקידים בתהליך הייצור, אשר תטפח את חיתרונות התחרותיים (לדוגמא, מצד אחד טכנולוגיה, ומצד השני שירותים). מימוש גישה זו מותנית בתנועה חופשית חוצת גבולות. בנוסף, יוכלו להיבנות נקודות מפגש במרחב התפר (Border Interface Points - BIP). אלו יכללו אזורים תעסוקה משותפים, שירותים שונים, תשתיות ומוקדי מסחר. בנקודות אלו יוכלו להיפגש גם צרכנים, עובדים וזימים. בחלק מהמקומות יש אפשרות ליצור מרחבים ירוקים, מרחבי טבע ונופש, שימשו כמקום מפגש חברתי (על-ידי יצירת שמורת טבע משותפת ואזורים פתוחים).

1.3 עקרונות למרחב התפר

מרחב התפר עוסק במפגש בין שתי מערכות, שתי חברות ושני ממסדים שונים. לפיכך, התנהלות היחסים במרחב זה תשליך על טיב היחסים בין המערכות, כמו גם על הדינמיקה הפנימית בכל אחת מהן. לשם הסדרת היחסים ביניהן יש לבסס מדל שיכוון לעיצוב המציאות הרצויה לנו. המודל, שיתוכנן על-ידנו, יקבע את מגמות העתיד, ולכן אין לעצבו רק כתוצר ניסיון העבר. בנוסף, אין להישען רק על הסכמי השלום, כי אם לפתח חבנות מורכבות יותר, שיעצבו את התהליך אל תוך העתיד. יתר-על-כן, מאחר ששני קהלים שונים קשורים במרחב התפר, יש לעצבו תוך התייעצות עם הפלסטינים, שאם לא כן, בהכרח תהיה אי-התאמה בין האינטרסים של הצדדים, ויתחולל עימות.

האופן בו יעוצב הגבול יהיה צריך לאזן בין האינטרסים הכלכליים, חברתיים, תרבותיים, מדיניים, קהילתיים, סביבתיים וכו' לבין האינטרסים הביטחוניים. רק הבטחת חיים נורמליים וחופשיים לפרטים, ויציבות עבור משקיעים עסקיים, בשילוב עם צעדי אבטחה מתאימים, תקנה ביטחון. בהתאם, סיכונים מחושבים יהיו נחוצים. יש להבטיח כי התלות ההדדית בין הצדדים תתורגם ליחסים חיוביים, העונים על אינטרסים הדדיים. לא תיתכן גישה המתמקדת ב"מחירי הפסד" מבוססים על מצב העימות הישן, ואף לא תיתכן השענות על היגיון מערכת סגורה, בהינתן ההשפעות ההדדיות של כל תת-מערכת מדינתית על רעותה. העדר הסדרה נאותה יגרוור טורבולנטיות.

בנוסף, עיצוב מרחב התפר צריך יהיה ליצור "איים של וודאות" בסביבה של אי-וודאות. למרות אי-הוודאות לאורך ציר הזמן, ניתן ליצור איי וודאות באמצעות בניית מערכת המשכית, רציפה ויציבה (כדוגמת העסקה של כמות עובדים פלסטינים מסוימת, שאינה משתנה תדיר, ואינה קורסת בעקבות סגרים לחליפין). תנאי להצלחה יהיה השתתת יציבות וקביעות במשולב עם גמישות מובנית.

בממשק בין המערכות יש כבר היום מקומות בהם קיימת וודאות לגבי מידת השיתוף, התאום וההפרדה. לדוגמא, ברצועת עזה ממוקמות לאורך הקו הירוק נקודות מפגש (אזורי תעשייה, פרויקטים חקלאיים, מוקדי ביטחון של שני הצדדים וכו'), מאידך ישנה גדר המפרידה בין הישויות המדיניות. (מובן שבהסדר קבע ישתנו היחסים בין הישויות, ולכן יהיה צורך לשנות את מינון ומהות מרכיבי השיתוף, התאום וההפרדה).

שיתוף הפעולה צריך יהיה להיות מפותח באופן ריכוזי-ממסדי ("מלמעלה למטה") וכן בצורה מבוזרת, מקומית ואישית ("מלמטה למעלה"). בהקשר זה, יש להבין כי האוכלוסייה הפלסטינית חשה ניכור, ואינה מרגישה די את פירות השלום, דבר המחייב אותנו לעצב את מרחב התפר, באופן שתרגיש בשינוי חיובי, כך שתתפתח נורמליזציה.

1.4 המשגת הגבול כמערכת נלמדת

להבדיל מהגישה המתבצרת מאחורי חומות, או זו שמציבה את הפתיחות ושיתוף הפעולה כאידיאל, להלן יומלץ לנקוט בגישה המפרשת את הגבול כמערכת נלמדת. לפי השקפה זו, הקשר בין המערכות מחייבת התייחסות מערכתית, המשתנה על-פני הזמן והמרחב.

1.4.1 מרחב מפגש אינטרסים (ממ"א)

בשלב הראשון, יש להגדיר את **מרחב מפגש האינטרסים (ממ"א)**. בשונה ממרחב גיאוגרפי תלת-מימדי, המדובר במרחב תפיסתי, רב-מימדי. זהו התחום בו אנו מבררים את האינטרסים השונים שלנו (ביטחוניים, כלכליים, מדיניים, סביבתיים וכו') בנוגע לישות השכנה לנו, באופן כללי, וכן, כיצד הם עומדים זה ביחס לזה.

מאחר שאינטרסים שונים של שתי הישויות משליכים זו על זו, עלולים האינטרסים לא להתאים ואף להתנגש, אם לא יוסדרו כראוי. נדרשת מסגרת שתמשטר את היחסים, אותה נברר באמצעות המושג ממ"א. **בירור ממ"א, על-ידי הדרג האסטרטגי, יגדיר את מהות היחסים בין הישויות, ואת העקרונות והנורמות, שינחו דרגים אופרטיביים וטקטיים. יבורר המכלול הדינמי של מגמות ומתחים במרחב התפר, בין תנועה חופשית לבין מכשול חוסם, בין שליטה לבין שיתוף, בין מיסוד לבין ביזור. כמו כן, תיקבע התנהלות הדינמיקה בין מדינות, מוסדות, ארגונים, קבוצות ופרטים.**

1.4.2 אזורי מימוש אינטרסים

מתוך בירור המסגרת המערכתית – ממ"א – ייקבעו **אזורי מימוש אינטרסים (אמ"א)**. אמ"א שונים יהוו אבות טיפוס - מודלים - לפיהם יגזרו דרגים טקטיים מקומיים וארציים הגיונות לניהול התפר. יתכנו אמ"א תעשייתיים, אמ"א עירוניים, אמ"א שטחים פתוחים, אמ"א תיירותיים ועוד. כל אמ"א, כמודל-על מנחה, ישתית הבנות וקווים כלליים לגבי האופן בו ימומשו אינטרסים שונים, בצורות שונות, בהקשרים ובשטחים שונים לאורך קו הגבול. (לפיכך, ראוי לחדד כי אין המדובר באזורים גיאוגרפיים מסוימים, כי אם במכוללי קווים מנחים).

צוותי מומחים רב-ארגוניים ישרטטו עבור כל אמ"א את העקרונות המנחים להגשמה, את הפונקציות הגנריות שנדרשות, ואת מהות היחסים בין פונקציות אלו. כך למשל, באמ"א תעשייתיים יש לבחון, מצד אחד, כללי בסיס שימוש במרכיבים כלכליים (רמת מיסוי, מפעלים, תשתיות, עובדים, תחבורה וכו'), פרמטרים הנוגעים לביטחון אזורי (וסוגי אמצעים ופעולות שעשויים להיגזר מהם, כחדרי מצב משותפים, סיורים, פעילות קהילתית וכו'), אלמנטים חברתיים-תרבותיים (מכללות ומרכזי הכשרה מקצועית, אתרי נופש ותיירות), מוסדות ממשל, גורמי ביטחון חוץ (תצפיות, כוחות, מכשולים ומעברים) ועוד.

אמ"א חופן בחובו, לפיכך, כללים להסדרה מבנית, ממסדית ופרוצדורלית. לפי המשגה זו יקבע באילו מינונים יעשו חיבור, תאום והפרדה בכל סוג אמ"א.

מובן כי המודלים המגולמים באמ"א, נגזרים מתוך ממ"א הקשרי מסוים. שינויים קונטקסטואליים, בטיב היחסים עם הפלסטינים, בהם ישראל מעוניינת (ולא בשל אירוע טקטי כזה או אחר), יחייבו בירור מחדש של ממ"א, ומתוכה גזירת אמ"א חדשים. לכן, יש לברר את ההקשר המשתנה ולהסדיר את הדינמיקה במרחב התפר באמצעות עיצוב הבנות מערכתיות חדשות, על בסיס ממ"א ואמ"א. אין לקבע באמצעים טכניים-טקטיים גבול קווי, אלא, לברר וללמוד אינטרסים משתנים ולהתאים להם פונקציות באופן גמיש שיעצב מציאות לפי הבנותינו המערכתיות.

1.4.3 גזירת פעילויות ואמצעים מתוך עקרונות המודלים של אזורי מימוש האינטרסים

מתוך אמ"א יגזרו ארגונים שונים ושחקנים מקומיים במרחב התפר את צעדיהם, האמצעים בהם עליהם להשתמש ואת מאפייני פעילותם השוטפת. כך למשל, ראש מועצה יוכל לפנות בהקשר התפר להבנות שבמודלים של אמ"א עורק תחבורה, אמ"א תיירותי ואמ"א תעשייתי, ולהקיש מתוכם את הכללים שינחו אותו בבקשת אישורים מוועדות התכנון, ממשרדי הממשלה ומרשויות הביטחון, שגם הם יגזרו מאותן המשגות את אופן פעולתם. אם יהיה צורך בשינוי ייחודי, ישמשו אמ"א וממ"א בסיס להתדיינות בין הגופים השונים לגבי יצירת הבנות חדשות.

לסיכום, כדי ליצור אסטרטגיה קוהרנטית וקומפריהנסיבית למרחב התפר, עלינו ליצור תאום לאומי כללי בין ישראל לפלסטינים. מומלץ להגדיר מרחב מפגש אינטרסים (ממ"א), ממנו יגזרו מודלים של אזורי מימוש אינטרסים (אמ"א). בעקבות זאת תוכל להתגבש תוכנית תיאום אינטרסים בתוך המערכת הממסדית, וכן תוכנית תיאום בין ישראל לבין הפלסטינים.

1.5 גישה אפשרית ביסוס סידורי ביטחון אזרחי במרחב התפר בתנאי שלום

כאמור, תהליך השלום בין ישראל לבין הפלסטינים צפוי להביא לשינויים במרחב התפר, ובאופן בו ייוצר ביטחון במרחב זה ומעבר לו. המערכות הלאומיות צפויות להיות פתוחות, במידה רבה. עובדים, כלי רכב, סחורות ומידע יזרמו בין הצדדים. במקביל, יתהוו דפוסים חדשים של פעולה, שליטה, תאום, קישור ושיתוף, בין מנגנוני הביטחון הישראליים לבין אלו הפלסטינים.

במסגרת יישום ההסכמים עתיד להיערך תהליך העיצוב של מרחב התפר. ההבנות שיושתתו המומחים במהלך התהליך, לגבי הביטחון במובנו "הקשה" (עימותים אלימים, טרור וחתרנות) יהוו את הבסיס אשר ביחס אליו יבררו ויגדירו יתר גורמי הביטחון באזור את תפקידיהם, בעיקר בנוגע לביטחון "הרך".

בתנאי שלום, חלק מהתפקידים של הצבא ביום, כנושא האחריות למהלך החיים התקין בשטחים, יועברו לגופים אחרים. כחלק מפעולות ההסדרה במרחב התפר צפוי צה"ל להוריד פרופיל בכל הנוגע לשליטה אקטיבית בשטח. לאור הדברים הנ"ל, ראוי לבחון את האפשרות להאציל סמכויות למנגנוני תאום ושיתוף פעולה, שיוקמו לשם ביסוס ביטחון אזרחי באזור. כמו כן, יש מקום לבדוק את התכנות הפעלת תצורות אזרחיות, אשר יוסמכו להסדיר תחומי עשייה ביטחונית אזרחית יומיומית. אגב מעורבות זו, תיווצר תחושת אחריות, מחויבות וביטחון לתושבים.

קיומם של ארגוני בטחון שונים, אך דומים פונקציונלית, משני עברי הגבול, עלול להיות בעייתי:

- א) ברמה הבין-מדינתית, עלולים הארגונים ומנגנונים מקומיים להפוך מנוף למאבקים פוליטיים.
- ב) ברמה הארגונית, יתכנו קונפליקט אינטרסים, מתח ותחרות בין ארגונים. משקעי העבר, פערי ידע, ניסיון וטכנולוגיה כמו גם פערים נורמטיביים עלולים למנוע התמקדות במטרות המשותפות.
- ג) ברמה האישית, העובד מזדחה עם הציבור והמערכת אליהם הוא מרגיש שייך, ולא רואה בהכרה באינטרסים המשותפים הרחבים את מטרתו.

מסקנה אפשרית תהיה לשקול פיתוח גישה משותפת:

על-מנת להבטיח יחסי שכונות טובה באותו מרחב רצוי לרקום רשת של מכניזמים, פרוצדורות ונורמות משותפות, שתסתמך על הכרה באינטרסים משותפים, מטרות חופפות ופונקציות סימטריות. כלומר, ההיגיון הבין-מדינתי בתנאי שלום יוכל להיות מחוזק על-ידי שזירה גיאוגרפית וממסדית. תאום וחיבור בין המערכות יוכל גם למנוע יצירת תחומים אפורים, ש"יפלו בין הכיסאות". במקום לתחות מי אוכף, באיזה אופן, מאיזה קו מלאכותי, על מי, ניתן יהיה ליצור ישות ארגונית בעלת מנדט למרחב התפר כולו.

לאור האמור לעיל, מוצע שיוקמו מנהלות תפר מקומית משותפת לביטחון אזרחי. משימתן של מנהלות התפר המקומיות תיחיה לפתח גישה משותפת להסדרת החיים במרחב התפר. מנהלת תפר מקומית שכזו תוכל למלא מספר תפקידים:

(א) יצירת תנאים נוחים לפעילות מוסדרת של שיתוף פעולה ושל מתן שירותים, כולל התווית אסטרטגיה של שיתוף להסדרת מרחב התפר.

(ב) מנגנון משותף לתאום ניהול מרחב התפר; הפעלת צוותים משותפים; ותאום זרועות וארגונים.

(ג) תיווך ופתרון משברים ברמה המקומית.

(ד) בקרה, מחקר, פיתוח והפצת מידע לגורמים אזרחיים וממסדיים.

מנהלת תפר מקומית, מן הסוג המוצע, עשויה לדון בבעיות הנוגעות לניהול מוסדר של האזור, ולהמליץ לגורמים הממונים על ממצאיה, לשם הבטחת שיפור שוטף של ההסדרים. היא עשויה לעסוק גם במעקב אחר מימוש ההסכמים בדבר היציאה והכניסה בין שתי המדינות, כמו גם בהליכי המעבר בפועל.

לפי התפיסה המוצגת כאן, הרכב מנהלת תפר מקומית יכלול את נציגי כל המחלקות העוסקות בהסדרת החיים במרחב התפר. היא תכלול נציגים של ארגוני הביטחון וארגונים אזרחיים אחרים רלוונטיים, כמו גם מומחים מקצועיים ונציגי הרשויות המקומיות.

בין השחקנים המרכזיים, שנציגיהם ישתתפו כנראה במנהלות התפר המקומיות, ניתן למנות את הגורמים הבאים: הצבא, משמר הגבול, משטרת מרחב התפר, רכזי ביטחון של הישובים, רשויות המכס, מחלקות ביטחון של משרד החקלאות, רשויות ההגירה של משרד הפנים, משרד המשפטים, פקחי משרד הבריאות, פקחי משרד תחבורה, אנשי איכות הסביבה, וכן יחידות חקירות פנים. מחקר ופיתוח.

1.5.2 צוותי ביטחון אזרחי משותפים למרחב התפר

צוותי ביטחון אזרחי משותפים למרחב התפר יוכלו לפעול תחת מנהלות התפר המקומיות, בחסות רשויות מקומיות. הצוותים יעסקו בתחומי ביטחון אזרחי מסוימים (כגניבות מיישובים, מתח בין-קהילתי, איכות הסביבה וכו'). הצוותים ימוקמו בבסיסים משותפים בקו התפר, יבקרו ויפקחו על הנעשה במרחב, וישמשו כמסדירים המעגנים את יחסי השכנות הטובה למעשה, למול התושבים כפרטים וכקהילות. כמו כן, קיימת אפשרות שהצוותים יסייעו בניהול נקודות ממשק משותפות לאורך קו הגבול (BIP). נקודות מעבר אלו, שימוקמו לאורך צירים המחוברים בין שתי המדינות, יהיו לא רק נקודות לבדיקה ביטחונית, או לאכיפת הסדרים כלכליים ותברואתיים, אלא גם כמוקדי פעילות משותפת. שווקים, פעולות תרבות ושאר פעילויות עם לעם יתרחשו שם. לשם הפעלת צוותים משותפים, יידרש מערך גיוס כו"א איכותי מתאים. כמו כן, יידרש ציוד מתאים: כלי רכב, ציוד אכיפה, תאורה ותצפית לילה. התקצוב יוכל להיות על בסיס שוויוני משתי המדינות, בנוסף לתמיכה בינ"ל.

1.5.3 מוקדי תאום משותפים למרחב התפר

לפי החזון המוצג כאן, מוקדי תאום משותפים למרחב התפר (בדומה למוקדים עירוניים) יכוונו את צוותי הביטחון האזרחי המשותפים, יתאמו בין רשויות שונות במרחב התפר, יאספו מידע מן השטח ויצרו בסיס ידע שישיר את מנהלי מרחב התפר, האזרחיים והצבאיים כאחד. מוקדי התאום המשותפים למרחב התפר יענו לקריאות התושבים (בדומה למוקד עירוני), יתאמו בין הגורמים המסדירים את החיים במרחב התפר, ויצרו תמונה עדכנית ומשותפת עבור מקבלי ההחלטות. לשם הפעלת המוקדים יהיה צורך במערכות תקשורת, בקרה, מודיעין ומידע משותפות.

אם תאומץ התפיסה, קציני קישור למנהלות התפר המקומיות ישבו במטות הארגונים הרלוונטיים בשתי המדינות, וידווחו להן בקביעות. קצינים ששירתו במנהלת הגבול יוכלו להוות, במסגרת תפקידם הבא, כקציני קישור במטות כוחות הביטחון והארגונים המקבילים. ראשי המנהלת ישרתו בתפקידם מספר שנים (14), כך שילמדו להכיר את התחום. הם גם יישאו בסמכות ובאחריות לנעשה באזורם, שאם לא כן, יש חשש "מהעדר כתובת" לניהול התפר.

מינוי ראשי מנהלות התפר המקומיות יעשה על-ידי כלל השותפים המקומיים משני הצדדים, בנוסף לנציגי הממסד הלאומי. וועדות מחוזיות עם נציגים ארציים יפקחו על פעולות המנהלות וראשיהן.

1.5.4 "שיתוף פעולה צפון" כמודל לתפיסת הביטחון האזרחי במרחב התפר

כבר כיום פועלת תוכנית "שיתוף פעולה צפון", בין ממשל ג'נין, עיריית חיפה והמועצות האזוריות בקעת בית-שאן וגלבוץ, שעוסקת בין היתר בתחום הביטחון האזרחי. מטרת הפרויקט היא ליצור מנגנון ביטחון אזרחי משותף לאזור הצפון. הצלחת הפרויקט עשויה להפכו למודל שישמש באזורים אחרים.

במסגרת זו נערכה סדנא בה השתתפו נציגי רשויות הביטחון האזרחי משני הצדדים (בניהן המנהל האזרחי, המשטרה, קציני ביטחון של הרשויות המקומיות, מכס, איכות הסביבה, ביטחון חקלאי וכו'). בסדנא החל דיאלוג מקומי בנושא, נלמדו מודלים זרים, נוצרה מוכנות לשיתוף פעולה, לאורך זמן, והוסכם כי יש לפתח גישה משותפת לביטחון האזרחי, על-סמך הדגם האירופאי.

לאור המורכבות שטמונה בנושא האמור, כשלב ראשון יחלו צוותים משותפים לערוך סקר שטח מקיף בסוגייה, במסגרת שיתוף פעולה צפון. הצוותים יאספו נתונים קיימים וחומר מקצועי בתחום הסדרי גבולות אזרחיים בתנאי שלום. כמו כן, צוותי הסוקרים המשותפים יקיימו מחקר שטח. הם יבחנו את הטיפול בבעיות חוק וסדר חברתי המקשות על השכנת שלום ברמה המקומית. הסוקרים יצפו במשותף בטיפול בתקריות במרחב התפר. הם ינתחו את התאום הבין-ארגוני, יאתרו נקודות חיכוך, ויבררו את צרכי ההסדרה באזורי מפגש. הסוקרים יוכלו לקיים ראיונות, ולהתייעץ עם מומחים בינ"ל. בתום פרק זמן של שנה לערך, הצוותים יפרסמו דו"ח משותף ובו מתווה לשיתוף פעולה עתידי בתחום הביטחון האזרחי במרחב התפר. חתימת הסכמים תאפשר התקדמות ישירה ומחירה יותר.

2. בירור ראשוני בנוגע לאינטרסים הכלכליים

2.1 רקע

לפני שנפנה לדון בהסדרת הקשרים הכלכליים בין ישראל לבין המדינה הפלסטינית, ראוי לסקור את הפערים הכלכליים הקיימים בין הצדדים.

מבנה התעסוקה הפלסטיני מעיד על ההבדל המהותי בין שתי הכלכלות: שיעור התעסוקה (מספר המועסקים בקרב האוכלוסייה מעל גיל 15) ברשות הפלסטינית נמוך מ- 20%. יתר-על-כן, מקרב המועסקים הפלסטינים מיעוט קטן ביותר מורכב מנשים. בנוסף, כרבע מכוח העבודה הפלסטיני מועסק בישראל (148,000 עובדים לערך) והכנסתם תורמת כ- 650 מיליון דולר בשנה לכלכלה הפלסטינית, שהם כ- 13% מהתל"ג הפלסטיני.

בקרב הפלסטינים 12% מועסקים בחקלאות, בהשוואה ל- 2% בישראל. לעומת זאת, בעוד שמשקל התעשייה בישראל הוא מעל ל- 20%, בקרב הפלסטינים הוא אינו עולה על 14% (זאת בשעה שרמתן הטכנולוגית של התעשיות שונה מהותית אף הוא). פער משמעותי נוסף קיים בתעסוקה בענף הבנייה. לעומת 5% מהישראלים המועסקים בבנייה, כ- 15% מהפלסטינים עובדים בענף זה. כמו כן, למרות שמשקל התעסוקה בשירותים הציבוריים ברשות הפלסטינית גבוה יחסית, הוא נמוך באופן ניכר מזה של ישראל.

יחסי המסחר בין ישראל לפלסטינים מאופיינים אף הם בא-סימטרייה חדה. סך יצוא הסחורות של הרשות הפלסטינית ב- 1998 הסתכם ב- 444 מליון דולר, מתוכם 95% לישראל (כאשר חלק מהסחורות יוצאו משם למדינות אחרות). הרכב היצוא הפלסטיני כולל בעיקר מוצרים פשוטים כגון רהיטים, טבק, מינרלים, מוצרי חקלאות וכדומה. לעומת זאת, סך היבוא הפלסטיני עומד על 2.7 מיליארד דולר לשנה לערך, מתוכם 69% מישראל.

למרות הפערים, מתקיים כבר היום שיתוף פעולה כלכלי ענף בין ישראלים ופלסטינים.

נתונים בנוגע לשיתוף הפעולה הקיים כיום

■ יוממות נוסעים בין הישויות – 150,000 איש ליום.
■ יוממות כלי רכב בין הישויות – 1,500-2,000 כלי רכב מסחריים ליום.
■ תיירות חוץ העוברת בישראל ובשטחי פלסטיניים – כמיליון אנשים בשנה.
■ מסחר בין הישויות – כמיליארד וחצי דולר לשנה.
סך ההכנסות הפלסטיניות מעבודה בישראל – בין מיליארד למיליארד וחצי דולר לשנה.

2.2 אינטגרציה כלכלית או הפרדה

בחשיבה הכוללת לקראת הסדר קבע כלכלי עם הפלסטינים, ולנוכח הפערים הניכרים בין הצדדים, עלינו לבדוק תחילה כלכלית-מקצועית, האם ההתפתחויות הכלכליות בשנים האחרונות מובילות לשיתוף פעולה מבחינת מערכת האינטרסים של הצדדים? כמו כן, קיימת שאלה, שהיא לכאורה דטרמיניסטית - האם תהליכים של שיתוף פעולה, או של נתק כלכלי, אופציונליים ובעלי חיות חברתית?

ניתוח שאלות אלו אפשרי בשני ממדים. ראשית, יש לנתח את המציאות הכלכלית כיום למול הצפיות של הנושאים והנותנים במהלך שיחות פריז (1995), שקיבלו ביטוי במודל שגרס כי יש לעודד אינטגרציה כלכלית בין ישראל לבין הישות הפלסטינית. שנית, אם יוסכם כי קיים אינטרס לחמשיך באינטגרציה כלכלית, ראוי לברר את תקפות כל מרכיבי הסכמי פריז בשנים לבוא. ניתוח זה צפוי ליצור שתי קבוצות של נושאים: אחת, של גורמים המאששים את כדאיות האינטגרציה, והשניה, של גורמים המקטינים כדאיות זו.

2.2.1 גורמים המאששים מן הפן הכלכלי את כדאיות שיתוף הפעולה באינטגרציה הכלכלית

- 1) התחזקות הקרטלים והמונופולים – מאז חתימת הסכם פריז נוצר תהליך של התחזקות הקרטלים והמונופולים ברשות הפלסטינית. קיום קרטלים הוא בעייתי, לפי תפיסת הקפיטליזם התחרותי הרווחת. מאידך, דווקא קיום המונופולים הבטיח קיום שיתוף פעולה יציב וארוך טווח.
- 2) בהינתן שיתוף פעולה בין עבריינים, ולחבדיל, בין קרטלים, בשל הקושי לפעול בשוק חופשי, חוקי ויציב, קיים תמריץ לשתף פעולה כדי לעודד פעילות חוקית.
- 3) התיאום הטכני במערכת הסליקה, שנובע מהסכמי המכס והמסים, מקנה לתקציב הפלסטיני החזרים גדולים מההערכה המקורית. הפלסטינים, שעדיין לא ביססו את מערכת הגבייה והאכיפה מעוניינים בהמשך החסדר הקיים – מה שיוצר דחף מצדם לאינטגרציה.
- 4) בתחום החקלאות, הוערך בשיחות פריז שיש פוטנציאל גדול לשיתוף פעולה ישראלי-פלסטיני. זאת, בהינתן שישראל מחווה את שוק היצוא המרכזי עבור הפלסטינים (בעיקר בשעה שירדן ומצרים מייצאות את אותם מוצרים למדינות אחרות). בפועל, הצדדים לא אפשרו לתהליכים להתרחש בעוצמה שתוכננה. אך עדיין, שיתוף פעולה חקלאי מגדיל את האינטרס לאינטגרציה.
- 5) התעסוקה של עובדים פלסטינים בישראל מחווה מוקד לשיתוף פעולה. זאת, למרות שהתקוות שנתלו נושא בהסכם פריז הכזיבו, בתחילה ממדיניות הסגרים, וכחמשך לכך, בשל תפיסת שוק העבודה הזול בישראל על-ידי עובדים זרים.

- 6) לפלסטינים אופציה לשנות את מחירי הדלק והרכב בטווח של 15%. אופציות אלו לא מומשו בפועל, למרות הרווח הפוטנציאלי שחיה טמון בכך לפלסטינים. הפלסטינים העדיפו לשמור על אינטגרציה עם המערכת הישראלית.
- 7) שיתוף הפעולה הכלכלי לאורך אזור התפר, שבין ישראל לבין רשות הפלסטינית, תואם את הציפיות שחובעו בהסכמי פריז, ונראה שימשיך להיות חשוב גם בעתיד.
- 8) היכולת ליצור במסגרת הסכם קבע גבולות מכס כלכליים יעילים, שיהיו אטומים, מוגבלת למדי. זאת, עקב המצאות ההתנחלויות מחוץ לגבול ישראל הריבונית, השזירה והפתיחות במרחבי תפר עירוניים כירושלים וכן בגלל אופי תוואי הגבול עצמו. גבול כלכלי "אטום" איננו אפשרי כאשר קיים פער מחירים (כ-40%), מכס ומס קנייה המהווה תמריץ להברחות. יכולת מוגבלת זו מגדילה את הכדאיות לאינטגרציה כלכלית.
- 9) במסגרת הסכמי פריז רשימות A ו-B כוללות רשימה של מוצרים, שבהן חופשית הרשות לסחור עצמאית עם ירדן, מצרים ומדינות ערב. רשימה זו מוגבלת גם מבחינת כמויות וגם מבחינת סוגי מוצרים. בפועל לא ניצלו הפלסטינים את האפשרות לממש את הרשימות, וסחרו בהיקפים נמוכים מלאה שאופשרו. לכן, לא ברור אם אופציית הרשימות מחוקת או מקטינה אינטרסים לאינטגרציה. מחד גיסא, העובדה שבפועל לא התממשו התחזיות מעיד על כך שפוטנציאל הסחר עם מדינות אלו נמוך – לכן עדיף לסחור עם ישראל. מאידך גיסא, יתכן שהזיקה של הכלכלה הפלסטינית לישראלית, היא שהרתיע את מדינות ערב השונות מלסחור עם הפלסטינים.

2.2.2 גורמים המקטינים "כדאיות" אינטגרציה

- 1) הצמיחה הכלכלית מאז חתימת הסכמי פריז הייתה, רוב הזמן, אפסית או שלילית. מכאן נבעה הסברה הפלסטינית שאינטגרציה איננה כדאית. אולם, בשנתיים-שלוש האחרונות חל שינוי, ונראה כי תיתכן צמיחה כלכלית "סבירה", אם כי פחותה ממה שצפו בפריז. בכל אופן, כשתתקיים אינטגרציה אמיתית, תחיה צמיחה כלכלית.
- 2) מאז חתימת הסכם פריז, שניחן ברוח של שיתוף פעולה בין המוסדות הכלכליים, חל נתק ביניהם, מלבד סליקת המסים. מנוקדת מבט פלסטינית, יש השפעה משמעותית לשינויים במדיניות הכלכלית של ישראל על הכלכלה הפלסטינית, ולכן, אם ישראל איננה מעוניינת בתאום מדיניותה או בכל שיתוף פעולה אחר עם הממסדים הפלסטינים, עדיפה הפרדה, שבמסגרתה תוכל הרשות הפלסטינית לקבוע את מדיניותה שלה.
- 3) הסכם המיסוי מתקיים בהיקף שצפו בפריז, אך ישראל חושדת שבחלק מהמוצרים יש ניפוח מסוים ביבוא, או במילים אחרות, נעשות "עסקות סיבוביות". במקרו לא ניתן להבחין בבעיה זו, אך צריך לוודא שבעתיד בעיה זו לא תהיה אקוטית, כדי למנוע עימותים.
- 4) חקיקה כלכלית, פנים-פלסטינית, עדיין לא פותחה ברמה המצופה. מכאן שאין סביבה תומכת להשקעה זרה ולפעילות יזמים ומפעלים ישראלים בשטחי הרשות. עובדה זו מעקבת, כמובן, את חיזוק היחסים והאינטגרציה.
- 5) מערכת המיסוי פלסטינית נכנסה למסלול סביר מאוד, בעיקר לכל הקשור למסים עקיפים, ולא דווקא מס הכנסה. מבחינת הפלסטינים, פיתוח יכולת גבייה עצמאית, גורע מהצורך באינטגרציה עם ישראל.
- 6) יציבות תקציבית פלסטינית נראית היום סבירה מאוד, אך לא ברורה השפעתה על כדאיות האינטגרציה.
- 7) יתכן לחץ פלסטיני להחזיק במטבע עצמאי, דבר שיקשה על הסנכרון בין המשקים.

2.2.3 הבנות לגבי כדאיות ההפרדה/אינטגרציה

לאור הנקודות שהובאו לעיל, ניכר כי האינטרס הכלכלי לאינטגרציה, ברוב המרכיבים, גדול באופן מובהק מאינטרס הפרדה. בתנאי רגיעה יחסית, ולנוכח הסדרי גבול מורכבים, הגבול הפוליטי לא יוכל להיות גבול כלכלי הרמטי, ולכן, האינטגרציה היא בלתי נמנעת. המציאות תחייב תאום במסי קנייה ובמע"מ וקביעת הסדרים מוסכמים בתחומים שונים (איכות סביבה, מים וכדומה).

מכל מקום, נראה שהעצמאות התיאורטית של המשק הפלסטיני תוכפף בשנים הקרובות לעליונות הכלכלית הישראלית דה פקטו. לכן, מבחינה כלכלית, אלו שמעוניינים לבסס את השלום על תפיסת "הפרדה", ולא בהכרח על יחסי שכנות טובה מתוך עקרון שוויון, יוכלו לעשות זאת גם באמצעות מדיניות שאינה נשענת, באופן רעוע, על סגירות ביטחונית פיסית. בחינתן הפערים בין המשקים, ישראל לא תהיה צריכה להתחשב מהותית בפלסטינים גם בעתיד, ותוכל לנטרל כל מכשיר מדיניות שלהם (בעיקר בתחומי המיסוי והמסחר) כרצונה. מובן כי לכך תהיה השפעה על הדינמיקה בין הישויות, פירמות ופרטים, עובדה שתשליך על ביטחון ישראל. לכן, יש לשקול שימוש ב"הפרדה כלכלית" מסוג זה במשנה זהירות, אם בכלל.

2.3 זיקות בין שיתוף הפעולה ביטחוני לבין שיתוף פעולה בתחומים אחרים, במרחב התפר ומעבר לו

מעבר לנימוקים המעודדים שיתוף פעולה מן ההיבט הכלכלי, עלינו לברר האם וכיצד אינטרסים אחרים, ובראשם האינטרס הביטחוני, משפיעים על שיקולינו לגבי מחות הקשרים הכלכליים בין הישראלים והפלסטינים במרחב התפר. להלן יוצע ניתוח העוסק בסוגייה זו:

תהליך השלום החל בהכנת הסדר הקבע. שלב הסכמי אוסלו עסק בבניית קואליציות בין ישראל לבין גורמים פלסטיניים. יחד עם זאת ובמקביל, התנהל מאבק מבוקר ויוצרו משברים כחלק מהמו"מ בנוגע לסוגיות שטרם סוכמו. בשל כך, התקופה אופיינה בקשיים ליצור יציבות.

בעקבות החתימה על הסדר קבע, שבו יוסכם בין שתי מדינות על מאמץ משותף לכינון יחסי שכנות טובה ושלום, יחל שלב בניית היציבות. יהיה זה תהליך מתמשך, רווי במשקעי וחשדות העבר, שבו ימשכו פעולות יצירת האמון ותאום הציפיות. בהקשר זה, כבר היום ניתן ליצור את הקווים המנחים, התפיסות והמודלים לפעולה. יחד עם זאת, הבעיות העמוקות לא תפטרנה מידית. שלב גיבוש ההסדרים, שיושתת על איזון אינטרסים, ואשר בו יכונן שיתוף פעולה ביטחוני רחב ויציב, יתהווה רק בחלף הזמן.

כיום שניים מתוך שלושה תנאים ליצירת שיתוף פעולה ביטחוני עם הפלסטינים כבר מתקיימים. התנאי הראשון המתקיים הוא החלטת המנהיגות הפלסטינית לשותף פעולה ביטחונית עם ישראל (מאז מרץ 1996, בעקבות פיגועי התופת בירושלים). התנאי השני, הוא גילוי הרצון והיכולת של הממסד הפלסטיני לשותף פעולה (אפריל '96 - דצמבר '97, שמתבטא במזכר הביטחון בין הצדדים מאותה עת).

ערפאת תומך בשיתוף פעולה ביטחוני ממסדי, מאחר שמדובר באינטרס עצמי לשמור על עוצמתו ועל עצמאות הישות בראשה הוא עומד. על ההנהגה הפלסטינית למנוע את התחזקות גורמי טרור ואופוזיציה, מאחר שהם מהווים איום מבית, וגם מדרבנים איומים חיצוניים, מצד ישראל, שעשויה להגיב לאיומים ופגיעות בה בפעילות נגד הפלסטינים.

לעומת זאת, התנאי השלישי ליצור שיתוף פעולה ביטחוני, קרי, להבטיח את תמיכת הציבור הפלסטיני בשיתוף הפעולה הביטחוני, עדיין לא מתקיים. הסיבה לכך היא, ששימוש בקהל ברחוב לתקיפת ישראל מסייע לערפאת כמנוף למו"מ, וכמקור לשחרור לחצים פנימיים. המסקנה ההגיונית המתבקשת היא, שעל ישראל לבסס איום של תמיכה בציבור הפלסטיני כדי להבטיח ביטחון ושיתוף פעולה יציב. זאת, על-ידי שיתוף פעולה בתחומים הנוגעים ישירות לאזרחים, כגון כלכלה, בריאות, מים וביוב, מאבק נגד פשיעה וכו'.

מנגנונים לשיתוף פעולה יהיו צרכים להיבנות לא רק ברמת הממשל, בקרב המנהיגות המדינית וזרועותיה, הממשלות וארגונים לאומיים, כי אם גם בין מועצות מקומיות, שיצרו בסיס רחב לתיאום ולתמיכה קהילתית. כמו כן, יידרש גם מגע בין ארגונים לא ממשלתיים, חברות מסחריות ופרטים.

3. סיכום

הגבול הוא מושג, שמתממש למי תכנים, פונקציות ומשאבים שאנו יוצקים לתוכו. הקו הסטטי הדמיוני, שמשורטט על מפות, אינו יוצר כשלעצמו את הסדר בדינמיקה היומיומית במרחב התפר. יתרה מזו, ריכוז החשיבה, המכשולים והפעילות בקו, מחמיצה את הנעשה במרחב הפיסי, ובוודאי שמחטיאה מרחבי אינטרסים אחרים, כלכליים, חברתיים, מדיניים וכו'.

אין די בגישה ביטחוניסטית כדי ליצור ביטחון יציב לטווח ארוך. שיתוף פעולה הוא הדרך היחידה לבסס יחסי שכנות טובה. דווקא במצב בו הצדדים סובלים מפערים ניכרים וממשקעי העבר, אם המטרה היא לחיות בשלום וגם בביטחון, עלינו ליצור תנאים חיוביים, שיעודדו השקעת אנרגיות בפיתוח ובשגשוג, ייקנו תקווה לתושבי האזור, ויצמצמו את אי הסימטריה המדינית והכלכלית המביאה לעימות.

עיצוב מרחב התפר מחייב בחינת אינטרסים אסטרטגיים, עקרונות פעולה וחבנייה מערכתית, שינחו את השחקנים המעורבים ביצירת ההווה שאנו מעוניינים שתתפתח בעתיד, בין אם יחתמו הסכמים מדיניים, ובין אם לאו. רק חשיבה שיטתית, מתמשכת ורבת-זוויות, תבטיח שימוש מושכל באמצעים טקטיים כמכשולים, מעברים ופעילויות שונות, כדי להביא שלום.

מדינת ישראל
משרד הביטחון

משרד	הביטחון
מתאם	בשטחים
ענף	כלכלה
טלפון:	03-6977610
פקס:	03-6977674
הס-ק	494 -
כ"ג	בסיון
2	ביולי
	התש"ס
	2000

לוח תפוצה

הנדון : משטר יחסי הגומלין במרחב התפר

רקע

1. התפ"ש נקבע כחבר בצוות העבודה בתחום המעברים והמכשול וכמוביל יחד עם המשרד לשת"פ אזורי של עבודת הצוות לבחינת משטר יחסי הגומלין בקו ההפרדה.
2. בנייר זה תוצג העבודה שרוכזה עד כאן בצוות לבחינת משטר יחסי הגומלין שבראשות רמ"א איז"ש ובתאום עם המשרד לשת"פ אזורי.
3. העבודה מציגה את הרעיון המרכזי של משטר יחסי הגומלין והינה בסיס רעיוני להמשך.

מטרת העבודה

4. גיבוש העקרונות ודרכי הפעולה, אשר יאפשרו משטר יחסי גומלין בין היש"פ ואזרחיה ובין מדינת ישראל ואזרחיה בסמוך לקו ההפרדה.

קביעת הדרג המדיני

5. תחול הפרדה פיסית בין ישראל לישי"פ.
6. אין לראות בהפרדה ניתוק של שתי הישויות, אלא הסדר שיאפשר המשך קיום יחסי גומלין ושת"פ בין הצדדים בתחומים שונים בכפוף לאינטרסים הבסיסיים של כל צד.

עקרונות התפיסה של מרחב התפר

7. הגבול ישמש בסיס ליישום שת"פ ולבניית מפגש בין שתי החברות ובין שני הממסדים.
8. אין לראות בתבניות השונות לשת"פ לאורך הגבול עניין תוצאתי, אלא מודל ומהות אשר מכווון ומעצב מציאות ובונה את הודאות במרחב אי-הודאות (גשר לשלום - "נושם").
9. המודל לשת"פ צריך להכיל בתוכו את משוואת הביטחון הכולל שעוסק באינטרסים הכלכליים והחברתיים והאינטרס הביטחוני, תוך איתור האיזון המתאים.

10. על המודל לשת"פ במרחב התפר לכלול את מפגש האינטרסים של שני הצדדים (אינטרסים לא מקבילים בהכרח) תוך לקיחת סיכון מחושב אך תוך הבנה של הפלסטיניים לגבי מחיר ההפסד בעתות משבר.
11. התנאים להצלחת השת"פ הינם יציבות וקביעות עם גמישות מובנית.
12. יש חשיבות להמשכיות ולרציפות של אותן תבניות קיימות לשת"פ, כגון אזורי תעשייה, אזורי סחר בערי התפר וכו'.
13. מבחינת טיב מערכת היחסים מדובר במפגש בין שתי חברות, מפותחת ומתפתחת כך שאזור הגבול מהווה את המפגש העיקרי להשפעה ולצמצום הפער. הליכה אל פנים השטח מקטינה את יכולת ההשפעה.
14. מעורבות של גורמים בינלאומיים ומעורבות של הסקטור הפרטי גוברת ותגבר באזור מרחב התפר בשל שקיפות ונראות ובשל מפגש האינטרסים של שני הצדדים.
15. מאחר והמפגש הוא בין חברה דמוקרטית פתוחה ובין משטר צנטרליסטי, הרי העבודה מול התושב (הסקטור העסקי והחופשי) תהיה מוגבלת ותותנה בעבודה מקבילה מול הרשות (הממסד).

הגדרת מרחב התפר

16. להלן הגדרה קונספטואלית של מרחב התפר:
- א. מרחב השת"פ הינם מיזמים בסמיכות ישירה לקו הגבול (ולא עקיפה) ובעלי השפעה ישירה על קו הגבול משני צדדיו.
- ב. מרחב התפר הוא המרחב העוטף את קו התפר. המרחב אינו ניתן בכל המקרים להגדרה או קביעה גיאוגרפית/טופוגרפית. זאת, מאחר שבמרחב מתקיימים מערכות חיים ותחומי פעילות שונים שחורגים מהגדרות ומהקביעות הללו (איכות סביבה, מרקם חברתי וכיו"ב).
- ג. לאורך המרחב (בתוכו ו/או במרחק ממנו) יוקמו פרויקטים/ מיזמים שיאפשרו דו-קיום ויעודדו אותו.
17. יצירת קו התפר תשפיע על מרקם החיים לכל אורכו, הן בכל הקשור לחציית כפרים (אפשרות שרצוי להימנע ממנה), פגיעה ביכולת עיבוד הקרקעות ובפעילות הכלכלית והחברתית של התושבים הפלסטי' לאורך הקו.

מודלים לשת"פ

18. באופן בסיסי זהו שני מודלים לשת"פ לאורך מרחב התפר:
- א. משטר רגיל: משטר המושתת על תבניות שאינן מחייבות יצירת הסדרים מיוחדים.
- ב. פארקים משולבים ("ריאות"): מיזמי תעשייה ומסחר משותפים על קו ההפרדה, בעלי הסדרים ייחודיים, ובהיותם אזור סגור (סטרייל) תתאפשר בהם נגישות קלה ומבוקרת מכל אחד מהצדדים לתוך האזור וחזרה (מודגש כי אין הכוונה ליצור במקום מעבר גבול עפ"י דין).

תחומי הפעולה למודלים ליחסי הגומלין

19. להלן תחומי הפעולה המתקיימים במרחב התפר ומטופלים במודלים לשת"פ:

- א. תשתית - מכלול תשתיות תחבורה, תקשורת, חשמל, מים, ביוב, שימושי קרקע שונים בסמיכות לקו הפרדה (שטחים מעובדים, תכנון ובנייה) והיבטי איכות הסביבה.
- ב. כלכלה - מכלול אזורי תעשייה ומיזמים משותפים לאורך קו הפרדה, אזורי כרייה וחציבה, אזורי סחר, תנועת סחורות ואנשים, מרכזי תאום וקיט ועוד.
- ג. חברה - פרויקטים משותפים בתחומי החינוך, הרווחה, המדע, המחקר, הבריאות, מפגשי אוכלוסיות (PTP), ערים תאומות, כפרים חצויים ועוד.

תבניות המוכללות בתוך המודלים

20. בשל מורכבות הנושא והצורך באינטגרציה בתחומים השונים ובהתייחס לאינטרסים הישראליים והפלסטי בהסכם השלום, הוגדרו מספר תבניות שיאפשרו הטמעה נכונה של הנושאים, כמפורט להלן:

- א. מערכות תשתית "חוצות קו" - מערכות תשתית החוצות את קו הפרדה ללא השפעה ישירה על עיצובו או תיחומו, והמשמשות את שני הצדדים (במשותף או בנפרד). ניתוח והרחבה של התבנית כולל מצב קיים ניתן בנספח א'.
- ב. פרוייקטים משותפים - פרויקטים בעלי עניין משותף לשני הצדדים ואשר מיקומם בקו הפרדה, בהם אזורים הסמוכים למתחם מעבר ואשר נסמכים על נוהלי והסדרי המעבר והשירותים הניתנים בו. פרויקטים אלה יכולים להיות פרטיים ו/או ממלכתיים. ניתוח והרחבה של התבנית כולל מצב קיים ניתן בנספח ב'.
- ג. תחומי תאום קו הפרדה - נושאים הדורשים תאום, דיווח ומעקב בין הצדדים ואשר משפיעים על אורח החיים ואיכותם במרחב הסמוך לקו הפרדה. ניתוח והרחבה של התבנית כולל מצב קיים ניתן בנספח ג'.
- ד. המכלול החברתי - פרויקטים בקו הפרדה, בעלי פוטנציאל לשת"פ בין הצדדים בתחום החברתי, הדורשים הסדרים נקודתיים לניצול הפוטנציאל המשותף הגלום בהם. ניתוח והרחבה של התבנית כולל מצב קיים ניתן בנספח ד'.

המצב הקיים

21. לאורך "קו הפרדה" מתקיימות מערכות אשר ניתן לשייך לתבניות שפורטו לעיל כגון אזורי תעשייה (קרני, ארז וכי'), אזורי סחר בערי התפר (מסחה, בידחה), חקלאות, תשתיות משותפות, מחצבות וכי'.
22. כמו-כן, לאורך הקו המפריד כיום בין מדינת ישראל לבין השטחים הפלסטי מתגוררת אוכלוסייה המורכבת גם מאזרחיה הערביים של מדינת ישראל, אוכלוסייה זו קשורה לאוכלוסיית השטחים בהיבטים שונים, בהם:
 - א. קיום כפרים חצויים (שטחם חצוי לאורך "הקו הירוק", בקה אל-ערבייה, בקה א-שרקיה).
 - ב. פעילות הדדית במוסדות חינוך משני צדי הקו (אום אל-פחם).
 - ג. קשרי משפחה (נישואין בין שתי האוכלוסיות - ערביי ישראל ותושבי השטחים).
 - ד. קשרי מסחר וכלכלה הדוקים ומרובי היבטים (שירותים, מסחר, תעשייה וכי"ב).

23. רצ"ב בנספח ה' מפת תבניות קיימות במרחב התפר של איוי"ש וכן רצ"ב בנספח ו' המחשה למשטר יחסי הגומלין ישראל-עזה.

סוגיות שישפיעו על התפיסה ויישומה

24. ישנם מספר סוגיות הדורשות השלמה ואשר ישפיעו על התפיסה ויישום משטר יחסי הגומלין, סוגיות אלו הן:

א. תכנון העבודה מול ממסד הרש"פ (ומורכבתו הפנימית), קבוצות סקטוראליות והפרט.

ב. פתרונות פשוטים או מורכבים, בראיית עלות.

ג. מפגש אינטרסים אזורי ולא גזרתי (ירדן, מצריים).

ד. לקבוע מנגנון ישראלי לפעילות המשכית כוללת, מבוזר ו/ או מרוכז.

הדגשים נוספים

25. עבודה זו ממפה את המודלים והתבניות למשטר יחסי הגומלין בקו ההפרדה, אך כאמור העבודה איננה סופית, היא משמשת כבסיס רעיוני להמשך.

26. בהתבסס על התפתחות היחסים בין היש"פ ובין ישראל ע"פ הנסיון שנרכש בעבר, עם המורכבויות וזיהוי כלל האינטרסים, ראוי לזהות בשלבים המוקדמים פרויקטים שניתן לקדםם בקו התפר לשם נראות ולשם יצירת השפעה מצטברת.

27. עבודה זו צריכה לשמש Input לצוותים העוסקים באפיון, מיקום וכמות המעברים לאורך קו התפר, על מנת שהצרכים והאינטרסים שמופו בה (כחלק מהתבניות), יקבלו מענה באפיון המעברים.

יצחק גורביץ, סא"ל
בשם רע"ן כלכלה

לוח תפוצה

ר' צוות המו"מ

ר' מנהלת המו"מ

מנכ"ל רש"ת

מנכ"ל המשרד לשת"פ אזורי

אג"ת/ רח"ט אסטרטגיה

נספח א'

מערכות תשתית "חוצות קו"

תשתיות

1. מדובר בפרוייקטים משני צדי מרחב התפר הנוגעים לכלל האוכלוסייה.
2. השפעתם הינה לעומק השטח ולא רק למרחב הצר של הקו.
3. לדוגמא ניתן להביא את: קווי חשמל, תקשורת, מים וביוב, כבישים, מסילות רכבת וכדומה.

4. אינטרסים ישראלים

- א. שיתוף פעולה והדרכה מכוונת.
- ב. מתן שירותים ע"ב עסקי כלכלי ומקור לרווחים.
- ג. שיתוף פעולה לרווחת הצד הפלסטינאי ע"מ לשפר מצב קיים ולייצב כלכלה וחברה.
- ד. טיפול ואחזקה שוטף עפ"י סטנדרטים מערביים / מקובלים.
- ה. מניעת זרימת ביוב לצד הישראלי ללא טיפול מקובל ומניעת חדירה לשכבת מי התהום וזיהום פני הקרקע.
- ו. הבאה להכרה ביכולת וחשיבות שימוש בקולחין מטוהרים להשבה לחקלאות.

אינטרסים פלסטיניים

5. קבלת שירותים ישראלים באופן מוגבל ושאיפה לעצמאות.
6. שימוש בתשתיות קיימות ע"מ להביא לחסכון כספי וצמצום פגיעה בקרקעות.
7. שימוש מוגבר בתשתיות להעברת סחורות לשווקים בישראל.

מנגנונים

8. קביעת סטנדרטים מערביים באשר לחקמת תשתיות ודרכי הטיפול והאחזקה שלהם.
9. הקמת מנגנונים משותפים לתיאום תכנון וביצוע במסגרת מכרזים משותפים/ מתואמים.
10. הקמת צוותים משותפים לתיאום ביצוע בפועל ופתרון סוגיות שבשטח.

אינוונטר

תחום	סטטוס	הערות
קווי חשמל	קיימים קווי הזנה מישראל לאיו"ש ואזח"ע	הזנה לישובים ישראלים ופלסטינים בתכנון קו 161 לאזח"ע
תקשורת	קיימים קווי הזנה מישראל לאיו"ש ואזח"ע	הזנה לישובים ישראלים. קיימים קווים יחודיים בין האזורים.
מים	קיימים קווי הזנה מישראל לאיו"ש ואזח"ע (הזנה לאזח"ע לא"ת קרני)	יש קווים חדשים מישראל לאיו"ש הנמצאים בביצוע כדוגמת הסכם 5 הקווים
ביוב	בתכנון ביצוע מאספים	בביצוע מאסף נחל קנה קיימים פרויקטים משותפים לביצוע כמו: קלקיליה - עמק חפר גינין - גלבע טו"כ - דרום השרון צפון הרצועה - שער הנגב
כבישים	קיימות תשתיות	תכנון מחלפים כמו כביש 6 או מעברים טרם סוכם
מסילות רכבת	רעיוני בלבד	אין תכנון לשילוב בין רכבת פרברים כדוגמת ראש העין אריאל תפוח שכם או אשדוד עזה.

נספח ב'

פרוייקטים משותפים

מיזמים

1. הכוונה להקמת מיזמים משותפים/בלעדיים/עצמאיים/ של כל צד, בעלי נגישות של שני הצדדים במרחב התפר בשאיפה לשת"פ מלא ע"ב נוהלים וסטנדרטים מקובלי על שני הצדדים. כדוגמת: אזורי תעשייה, אזורי סחר, שדות תעופה, מוסדות כמו ביי"ח, בית מלון, קזינו, מרכזי מפגש משותפים, מחסני מעבר ועוד.

אינטרסים ישראלים

2. קירבה למעברים ע"מ להשתמש במוסדות המעבר ולהסמך על נוהלי המעבר הקיימים.
3. הקמת פרוייקטים עפ"י סטנדרטים מערביים (תסקיר השפעה על הסביבה).
4. קביעת נוהלי מעבר לסחורות, חומרים מסוכנים וכדומה עפ"י תקינה מקובלת.
5. הבאה להקמת פרוייקטים משותפים/בלעדיים בכל התחומים משני צידי מרחב התפר באזור הנתון/נדון.

אינטרסים פלסטינים

6. מעורבות יתר ופעילה בפרוייקטים/מיזמים הסמוכים תוך השפעה על נוהלי המעבר הסמוך.
7. משיכת השקעות ישראליות וזרות ע"מ לפתח אזורים פלסטינים ולקבל השקעות חוזרות, תשלומי ארנונה וכדומה.
8. פיתוח אזורים עתירי תעסוקה בצד הפלסטיני וחיזוקם ע"ח הצד הישראלי.

מנגנונים

9. קביעת מנגנונים כמו תסקירי השפעה על הסביבה בסטנדרט מערבי כקובעים.
10. קביעת נוהלים מקלים על היזמים, הפועלים ומעבר הסחורות וחומרי גלם במעברים.
11. קביעת מעטפות: ביטחוניות, מכס, מסחרי, איכה"ס, מעבר חומ"ס וכדומה.

אינוונטר

תחום	סטטוס	הערות
אגריגטים	בתכנון : מסוע סופה. קיימים : ארז, נחל עוז.	
מחצבות	א-רם, בית פאנג'ר, ג'מעין,	קיימים :

שמור

בתכנון:	דרום הר חברון, אבני חפץ	
קיים	דהנייה	ש.ת.
קיים ישראלי בלבד	עטרות	
רעיוני	עטרות, מגילות, אריאל, בי"ל	
קיים	נחל עוז	מסופים
רעיוני	רפיח, כרם שלום	דלק/ גז
קיים	קזינו יריחו	תיירות
רעיוני	קזינו בי"ל, רמאללה	
מתוכנן	ים המלח	

תחבורה

12. מוקדים תחבורתיים קיימים ונדרשים במרחב התפר.

עקרונות בבסיס התפיסה

13. המשך תפעול מוקדים תחבורתיים קיימים והקמת מוקדים חדשים המתאמים את הממשקים התחבורתיים של הרשות לישראל.

אינטרסים (משותפים/ לא מתנגשים)

14. כל מסחר בכלי רכב בין הרשות לישראל ילווה בשינוי מתאים במאגר כ"ר של ישראל והרשות (העברת בעלות).

15. תחבורה ציבורית פלסטינית לא תפעל בישראל כתחליף לתחבורה הציבורית הישראלית ולהפך (יתכנו קווי הסעה מוגדרים).

אינוונטר

16. קיימות שתי תחנות העברה בעלות האחת באיו"ש (טו"כ) והאחת בארז עבור עזה.

17. קיימים חניוני אוטובוסים במת"ק ארז האחד בצד הפלסטיני והשני בישראל שיכולים להתפתח לתחנות החלפת אוטובוסים בעתיד.

מסחר כתוצאה מהקמת מעברים

18. עצם הקמת המעברים לסוגיהם (כ"א, רכבים, סחורות, תעשיות) יצור פיתוח של אלמנטים כלכליים סביבו אשר ישרתו או יתנו מענה לפעילות לוואי של המעבר כגון בנקים להמרה, תחנות דלק, פעילות של קבלנות משנית, מוסכים, מסעדות, שווקים למיניהם, ביטוח ושירותי רפואה.

עקרון התפיסה

19. ניצול המעבר וקירבתו הגיאוגרפית כגורם ממריץ של פעילות כלכלית/ תעסוקתית מעבר לפעילות המעבר עצמו.

אינטרסים (משותפים/ לא מתנגשים)

20. יצירת מקורות תעסוקה וכלכליים.

21. הימנעות מיצירת מקורות לרווחי ארביטרגי כגון דלק זול וכדאיות המרות מטבע בצד השני של הגבול.

22. עידוד המעבר בין המדינות כגורם מקרב בין העמים.

23. יצירת מוקדים לשת"פ בין ישראל לפלסט".

אינוונטר

24. בשלב זה לא זוהו מוקדים כלכליים מיוחדים שניתן לייחס ישירות לעצם הקמת המעברים הקיימים.

חקלאות ודייג

25. החקלאות כוללת תחומים שונים המתקיימים לאורך מרחב התפר, כולל הדייג בתפר בין ישראל והרש"פ בעזה, גידולי שדה, החי והצומח.

עקרונות בבסיס התפיסה

26. עידוד החקלאות לאורך מרחב התפר (כולל סוגיית דייג) תוך יצירת מנגנוני תאום למניעת נזקים ומפגעים הדדיים.

27. אינטרסים (משותפים/ לא מתנגשים):

- א. תאום הגידולים לאורך מרחב התפר ליצירת יתרונות לגודל.
- ב. מניעת פגיעות כתוצאה מיצירת מפגעים הדדיים וכן שימוש בחומרים מסוכנים.
- ג. שת"פ במרחב התפר באמצעות ניצול משאבים כגון מים, חומרי הדברה וכו'.
- ד. בתחום הדייג - מניעת דייג לא מבוקר כדי למנוע פגיעה בדגה מול החופים תוך התבססות על הסכמי דייג בתחום של מכסות, שטחי דייג, פיקוח על אמצעים וכו'.
- ה. פיקוח וטרינרי ופיטוסניטרי הדוק לאורך מרחב התפר במטרה למנוע פגיעות הדדיות.

1. לאפשר ניצול מקסימלי של החקלאות במרחב התפר תוך צמצום השטחים שלא ניתנים לעיבוד כתוצאה מהקמת המכשול עצמו.
2. לאפשר מעבר הדדי לעיבוד חקלאי בחלקות חצויות.

אינוונטר

28. במרחב התפר מתקיימת חקלאות על כלל ענפיה כגון גידולי שדה, חממות, דייג וחי.

אזורי סחר במרחב התפר

29. ישובים/ שווקים הסמוכים לקו הירוק, בהם נערכת פעילות המסחרית של ישראלים במהלך השבוע, ובעיקר בסופי שבוע.

עקרונות בבסיס התמיסה:

30. המסחר במרחב התפר מהווה פעילות כלכלית בעלת משקל לפלסטי אך במקביל יוצרת בעיה כלכלית במגזרים ירדניים בישראל.

31. אינטרסים (משותפים/ לא מתנגשים):

- א. יצירת מקומות תעסוקה.
- ב. פיתוח כלכלי פלסטי.
- ג. מוקדים לשת"פ.
- ד. פגיעה באינטרסים של הסקטור העסקי והיצרני הישראלי (ריהוט, מתכת).
- ה. פגיעה בקניין רוחני.
- ו. פתרון לאוכסי ישראלית במעמד סוציאקונומי נמוך.
- ז. מגדיל את הצורך בטיפול ופיקוח ברמת הפרט בקרבת הגבול, על רקע הברחות (במסגרת ההגדרה של אזור סחר חופשי).
- ח. יוצר אפליה בנושא עבודה בשבתות מול השווקים הישראליים.
- ט. פתרון לבעיית תקנון סחורות, בטיחות, תברואה. הדבר מצריך הקמת תחנות בדיקה רב תחומיות.
- י. אינטרס של אבטחה כתנאי להמשך קיום השווקים.

32. אינוונטר

תחום	סטטוס	הערות
עוטף ירושלים	*פעיל במהלך כל ימי השבוע * כולל שטחי A.B.C	בתחום בין ירושלים לעוטף ירושלים
מסחה/ בידיה	*מתקיים על ציר 5. *מאויים ע"י הכביש העוקף	

	שבסלילה. *לקוחות ישראליים.	
	*שוק המשתלב כחלק מהמרכז העירוני. *שטח B *מאופיין בלקוחות ערביים.	באקה אלשרקיה
	*שוק המשתלב כחלק מהמרכז העירוני שטח A. מאופיין בלקוחות ערבים ישראלים.	קלקיליה
	*שוק שמשתלב כחלק ממרכז עירוני *שטח A. *מאופיין בלקוחות ערבים ישראלים.	טו"כ
	*שוק בתוך עיר. *שטח A, מאופיין בעיקר בלקוחות ערבים.	גינן
	*שוק המתקיים על התפר. *מאופיין בלקוחות ערבים ישראלים. *ממוקם בשטח C.	שוק גילמה
	*בעיקר לקוחות בדואים מדרום הארץ. *ממוקם בשטח A.	חברון - אלטאהריה
מוצר אחד - פחם	*בעיקר לקוחות יהודים (שטח C).	שוק המפחמות (גינן)

מחצבות ומחצבים

33. שטחים לאורך מרחב התפר מהם מפיקים (ישראלים ופלסטי) או ניתן להפיק מחצבים בעלי ערך כלכלי.

עקרונות בבסיס התפיסה

34. רצף הספקת ח"ג מהמחצבות לענף הבנייה ולסלילת הכבישים, או הספקת מחצבים אחרים.

35. **אינטרסים** (משותפים/ לא מתנגשים):

- א. אבטחות המשך קבלת חומרים חציבה למדינת ישראל לצרכים השונים.
- ב. מתן זכויות המשך הפעלת מחצבות פעילות ומחצבות בהליכי תכנון של ישראלים.
- ג. מניעת פיתוח מחצבות/ מתקני ניצול מחצבים ללא תאום והסכמת גורמי איכות הסביבה.
- ד. פיתוח מנגנון "בועתי" בדומה למיזמים משותפים אחרים (הסדרת היבטים, חוק מסים, שינוע סחורות ואנשים וסדר ציבורי).
- ה. שמירה על יכולת תחרות כלכלית להספקת מוצרי חציבה לישראל.

36. **אינוונטר**

- א. מחצבות פועלות ומתוכננות בדרום הר חברון (חוצה יהודה, בית חגי, כפר גלעדי ומחצבת רודניק).
- ב. מחצבות פועלות ובתכנון בשיפולי השומרון (פיוניר ואבני חפץ).
- ג. מחצבות מצפון לירושלים (א-רם).
- ד. מחצבות בצפון השומרון (ריחן).

תשתיות

37. קביעת תסקיר השפעה על הסביבה ככלי מחייב לכל פרויקט.
38. שמירה על אוצרות טבע, אזורים אקולוגים משותפים, שמורות טבע וגנים באופן ברור ע"מ שלא לפגוע בהם באופן חד צדדי.
39. המשך שמירה על אתרים ארכיאולוגים ומקודשים החשובים ליהדות ושימורם תוך מתן גישה חופשית אליהם ושמירה על חופש הפולחן הדתי.

אינטרסים פלסטינים

40. ניהול בלעדי לכלל המוקדים.
41. השקעה מינימלית באתרים השונים.
42. ניצול אוצרות טבע והשימוש בהם תוך התחשבות מינימלית במגבלות סביבתיות.

מנגנונים

43. הגדרה והכרה בשמורות, גנים, פארקים ואתרים ביכלל באופן משותף.
44. הכרה בערכי טבע, חשיבותם והמשך שימורם על פי סטנדרטים מערביים.
45. הקמת צוותים משותפים לטיפול בכלל הנושאים.

46. שמירה על מנגנון צפ"א קיים לכלל הטיפול בביוב והכרה בחשיבות הפתרונות המערביים לסוגייה ע"מ שלא תזהם את מי התהום ואת הסביבה.

אינוונטר

תחום	סטטוס	הערות
שמורות	פארק קנדה	קיים
	יער יתיר	קיים
	שמורת אום ריתן	קיים
אתרים	נבי סמואל	קיים
	חר גריזים	קיים
	מעלה אדומים	קיים
	אתר הטבילה	קיים
תיירות	בי"ל קזינו חוף המואסי	
מסופי דלק/ גז	מחייב תסקירי איכה"ס	אזורי השפעה הגנה סביבתית מי תהום
תחנת כח	בביצוע בעזה בתכנון באיו"ש	מחייב תסקירי איכה"ס תוך דגש להגנה סביבתית ופגיעה במי תהום.

אזורי תעשייה

47. שטח תחום ליצירת פעילות כלכלית תעשייתית כמקור הכנסה לתושבי הסביבה תוך ניצול יתרון הקירבה הגיאוגרפי בין ישראל ותשתיותיה לרש"פ.

48. אינטרסים (משותפים/ לא מתנגשים):

א. יצירת מקומות תעסוקה לפלסטי בהם יש הקלות תנועה של אנשים ו/ או של סחורות.

ב. פיתוח כלכלת הרשות הפלסטינית.

ג. יצירת מוקדים לשת"פ.

- ד. יצירת יציבות חברתית/ כלכלית ברשות.
ה. מניעת פגיעות באיכות הסביבה.
ו. עידוד הסחר ההדדי כנובע מא"ת.
ז. עצמאות כלכלית של הפלסטי.

49. עקרונות בבסיס התפיסה:

- א. הקלה בתנועות של סחורות ואנשים בין ישראל לרש"פ.
ב. ניצול הקירבה הגיאוגרפית ע"ב תשתיות קיימות.
ג. יצירת מוקד לשת"פ עסקי בין העמים.

50. אינוונטר

הערות	סטטוס	סוג
*מצריך אישור כניסת העובדים מהרשות. *מצריך חליפת ביטחונית *תנועה חופשית/ פשוטה של סחורות	אזור תעשייה ארז יזמות ישראליות עובדים פלסטי (שטח C)	אזור תעשייה ישראלי (על קו התפר)
*יזמות ישראליות/ פלסטי *מצריך בדיקות סחורות וח"ג (מעבר קרני). *תנועה חופשית של עובדים	עזה - קיים ופעיל. (שטח A)	אזורי תעשייה פלסטי (על מרחב התפר)
*יזמות בינלאומיות ישראל/ פלסטי/ מצרית. מצריך בדיקות סחורות. תנועה חופשית עובדים.	א"ת רפיח - בתכנון. שטח A	
*יזמות פלסטי	א"ת ג'נין - אושר. בתכנון ובשלבי הקמה. (שטח B)	
*יזמות פלסטי *מיועד לתעשיית היי-טק. *תנועה חופשית של אנשים בידוק על סחורות - חליפה בטחונית	א"ת כדורי - בתכנון מאושר. (שטח A)	
	א"ת תרקומיה -	

*זמות פלסטי *תנועת עובדים חופשית *תנועת סחורות *סיכום חליפה ביטחונית לסחורות	בתכנון בלבד	
	<u>א"ת קלקיליה - בתכנון</u> בשטח A	
	<u>א"ת חרבתי - רעיוני</u>	
אזורי תעשייה בשטח ישראל שמתפתח מול א"ת פלסטי.	<u>א"ת ישראלים</u> מקבילים לא"ת הפלסטי	

נספח ג'

תחומי תאום קו ההפרדה

תשתיות

1. עיקרי הפרוייקטים בתחום זה מושפעים מאיכה"ס חקלאות ובריאות. הכוונה לפרוייקטים המחייבים מעורבות בנושאים כמו: יתושים, ביוב, חומ"ס, חומרים מזהמים, פליטות עשן, רעשים וכדומה.

אינטרסים ישראלים

2. הקמת מערך סטנדרטים מערביים מקובלים בכל תחומי הטיפול לנושאים השונים.
3. שמירה על הסביבה מקורות המים התת קרקעיים מפני מזיקים, שמירה על ערכי טבע סביבתיים.
4. שימוש בחומרי הדברה וחומרים מסוכנים באופן מושכל ומקובל על פי סטנדרטים מערביים.
5. שמירה על קו ירוק כמו ריאה ירוקה כקו מפריד ע"מ לשמר מפני פגעי טבע והשפעות בלתי הפיכות.

אינטרסים פלסטינים

6. תפיסת כל שטח נתון לניצול מקסימלי לחקלאות או בניה במלוא מרחב התפר.
7. צמצום עלויות טיפול/הדברה וכדומה בשטחים חקלאיים ללא התייחסות לסטנדרטים מערביים באשר להדברת מחלות, מזיקים וכדומה.
8. הגנה על פרוייקטים מפני השפעות סביבתיות ישראליות.

מנגנונים

9. הגעה להסכמה משותפת שהסטנדרטים המערביים הם הקובעים.
10. הגעה להבנה בחשיבות תסקיר השפעה על הסביבה ככלי מחייב לכל פרוייקט (בסמיכות לקו התפר?).
11. שימוש בנוחלים מקובלים כמו "הספר הכתום" והטיפול בחומ"ס.
12. הקמת מנגנון משותף לפיקוח ואכיפה.

13. אינוונטר

תחום	סטטוס	הערות
מחצבות ומסועי אגרגטים	מחייב תסקירי איכה"ס	אזורי השפעה מגורים, חקלאות, מקורות מים תת קרקעיים.
אזורי תעשייה	מחייב תסקירי איכה"ס	אזורי השפעה מגורים, חקלאות מקורות מים תת קרקעיים.
ביוב	מחייב תסקירי איכה"ס	צפון הרצועה - שער הנגב גינין - מוקיבלה - גלבוע קלקיליה - עמק חפר
מזבלות	מחייב תסקירי איכה"ס	אזורי השפעה הגנה סביבתית הגנת מי תהום

נספח ד'

המכלול החברתי

תחום הבריאות

1. תחום הבריאות כולל מגוון רחב של תחומי עיסוק ועניין, החל מתרופות וציוד רפואי, עובר בטיפול רפואי וכלה בטיפול בבריאות הציבור.

עקרונות בבסיס התפיסה

2. חיזוק מערך הבריאות הפלסטיני לאורך מרחב התפר תוך יצירת מערכות תומכות ומלוות, כדי למנוע פגיעה בבריאות הציבור בישראל (זליגת תרופות, מחלות ומפגעים אחרים).

3. זיהוי האינטרסים ההדדיים

א. קיום שת"פ מקצועי בשגרה ובחרום.

ב. מניעת פגיעה בבריאות הציבור (זיהוי, איתור וטיפול במחלות מדבקות ובמפגעים בריאותיים).

ג. הבטחת טיפול רפואי נאות לפלסטינים ולישראלים בסביבות מרחב התפר.

ד. מניעת חובות כספיים בשני הצדדים.

ה. יכולות עצמאיות פלסטיניות בתחומי הרפואה והבריאות (רוקחות, ציוד רפואי מתכלה ובלתי-מתכלה, טיפול רפואי נלווה, טיפול רפואי מומחה).

4. האינטונטר:

א. לא מזוהים בשלב זה פרויקטים קיימים בקו התפר באיו"ש, אולם נוכח החוסרים והפערים הקיימים יש מקום לסייע בצמצומם (ההמלצות נגזרו מהפערים והחוסרים).

ב. תחומי הרפואה החסרים הם: תחומי רפואה חסרים באיו"ש (פערים): טיפולים בכוויות, טיפולים בפגיעות ראש קשות, ניתוחי לב, הקרנות (נעזרים ב"אסותא").

ג. קשרי מע' הבריאות הפלסטינית עם ירדן: יש קשרים בין מע' הבריאות הפלס' למע' הבריאות בירדן. בעיקר בא לידי ביטוי בהסכמים הנוגעים לאשפוז חולים פלס' בבתי חולים בירדן. כמו כן השתתפות פלס' בכנסים מקצועיים בירדן.

המלצות

5. הקמת מיזמים לייצור תרופות וציוד רפואי מתכלה באזורי התעשייה לאורך קו התפר.

6. הקמת בתי חולים/מרפאות בניהול ותפעול משותפים (סגל מעורב) שיספקו מענה בסוגיות הבאות:
- א. מערך עזרה ראשונה - אמבולנסים, חטסה (מוסקת) לבתי חולים.
 - ב. מרפאות מומחים - סרטן, דיאליזה, קרדיולוגיה, כוויית ופלסטיקה, פוריות, מחלות ויראליות.
 - ג. מעבדות מומחים - מחלות מדבקות, מעבדות דם, מכוני רנטגן, מכוני שיקוף ממוחשב (CT, MRI וכיו"ב).
 - 7. מחקר מדעי/רפואי משותף לטיפול בבעיות "חוצות-גבול" וייחודיות.

תחום הרווחה

8. תחום הרווחה כולל בחובו את הטיפול בנוער עברייני, אוכלוסיות מצוקה, קשר משפטי (תסקירים לבתי משפט).

עקרונות בבסיס התפיסה

9. יצירת "שפה משותפת" בכל הקשור להיצמדות שני הצדדים לאמנות הביניים ולנהלים המשפטיים כדי לספק מענה לאוכלוסיות המצוקה ולטיפול בסוגיות הרווחה השונות.

10. זיהוי האינטרסים ההדדיים

- א. קיום שת"פ הדוק בכל הקשור לטיפול בנוער עברייני.
- ב. פעילות על פי האמנות הביניים בתחומי הרווחה.

האינוונטר

11. לא מזוהים בשלב זה פרויקטים קיימים בקו התפר באיו"ש.

המלצות

12. סיוע בהקמת מרכזי סיוע לאוכלוסיות מצוקה - נשים מוכות, שיקום אסירים, נפגעי תקיפה מינית, מכוני גמילה (סמים, אלכוהול), מרכזי סיוע משפטי ולרפואת הנפש (פסיכולוגים ופסיכיאטרים).

תחום החינוך והתרבות

הגדרה

13. תחום החינוך כולל גני ילדים, בתי ספר (יסודי, חטיבות ביניים ותיכון), השכלה על-יסודית ואקדמאית (מכללות ואוניברסיטאות).

14. עקרונות בבסיס התפיסה

- א. תחום החינוך הוא חיוני בכל הקשור לטיפול קשרים בין העמים (PTP), ומהווה כר לפעילות משותפת נרחבת.

- ב. קיום נכונות לקשר ושת"פ בין הצדדים בתחום החינוך והתרבות, מהווה את הרובד העמוק ביותר של הנורמליזציה, ולכן קיים משנה חשיבות לטיפול בו.
- ג. השכלה גבוהה מהווה יסוד לחינוך "גיל העתיד" לשם צמצום פערים ושינוי תפיסות יסוד, המונעות קידום אינטרסים ופעילות משותפת.
- ד. השכלה גבוהה חוצה את כל תחומי העיסוק הקיימים (כלכלה, תשתית וחברה) ובאמצעותה ניתן לקדם הטיפול בסוגיות שהן בעלות עניין ואינטרס משותף בשני הצדדים.
- ה. הפעילות איננה חייבת להתמקד בקו התפר.

15. זיהוי האינטרסים המיידיים

- א. מניעת הסתה ו"קירוב לבבות".
- ב. הכרה הדדית בתעודות אקדמיות.

16. האינוונטר

לא מזוהים בשלב זה פרויקטים קיימים בקו התפר באיו"ש.

17. המלצות

- א. קיום השתלמויות לגורמי מערכות החינוך של שני הצדדים במסגרת פיתוח יכולות הדדיות.
- ב. הקמת מבנים משותפים לאורך קו התפר (מרכזי מחקר).
- ג. הקמת גני ילדים ומגרשי משחקים/ספורט (אצטדיונים) בערי/יישובי התפר.
- ד. טורנירי ספורט משותפים, משחקי "ידידות" בין נבחרות (ברמה "לאומית" וברמה מקומית).
- ה. קידום מערכות תקשורת ממוחשבת ויצירת מערכי חינוך וירטואליים (אינטרנט).
- ו. פעילות תרבותית משותפת - כגון פסטיבלים לסרטים ולמחזות.
- ז. הקמת מבנים לימי עיון ופעילות תרבותית (אודיטוריום).

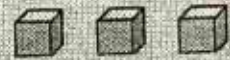
המחשה של תבניות ופוזיקטים קיימים במרחב לתפר - צפון איר"ש

בנין	
אזורי תעשייה	
מקדמי סחר	
מלאכות	

המחשה של תבנית ופרוייקטים קיימים במרחב התמרי - דרום אינדיה

שכם

רמאללה •

יריחו •

בית-לחם •

חברון •

בזבז	
אזורי תעשייה	
מוקדי סחר	
מקומות	

למשל, תחפס

הגדה:

שמור
-1-

Handwritten notes in the top left corner, including a circled '111' and '31/7/00' with an arrow pointing to the right.

מדינת ישראל
משרד הביטחון

A large oval containing handwritten text, some of which is highlighted in yellow. The text includes 'הסדר!' and '111'.

הביטחון	משרד
בשטחים	מתאם
כלכלה	ענף
03-6977610	טלפון:
03-6977674	פקס:
494	ה-סק
התשי"ס	כ"ג
2000	בסיון
	ביולי
	2

לוח תפוצה

הנדון: משטר יחסי הגומלין במרחב התפר

רקע

1. התפיש נקבע כחבר בצוות העבודה בתחום המעברים והמכשול וכמוביל יחד עם המשרד לשת"פ אזורי של עבודת הצוות לבחינת משטר יחסי הגומלין בקו ההפרדה.
2. בנייר זה תוצג העבודה שרוכזה עד כאן בצוות לבחינת משטר יחסי הגומלין שבראשות רמ"א איו"ש ובתאום עם המשרד לשת"פ אזורי.
3. העבודה מציגה את הרעיון המרכזי של משטר יחסי הגומלין והינה בסיס רעיוני להמשך.

מטרת העבודה

4. גיבוש העקרונות ודרכי הפעולה, אשר יאפשרו משטר יחסי גומלין בין היש"פ ואזרחיה ובין מדינת ישראל ואזרחיה בסמוך לקו ההפרדה.

קביעת הדרג המדיני

5. תחול הפרדה פיסית בין ישראל ליש"פ.
6. אין לראות בהפרדה ניתוק של שתי הישויות, אלא הסדר שיאפשר המשך קיום יחסי גומלין ושת"פ בין הצדדים בתחומים שונים בכפוף לאינטרסים הבסיסיים של כל צד.

עקרונות התפיסה של מרחב התפר

7. הגבול ישמש בסיס ליישום שת"פ ולבניית מפגש בין שתי החברות ובין שני הממסדים.
8. אין לראות בתבניות השונות לשת"פ לאורך הגבול עניין תוצאתי, אלא מודל ומהות אשר מכווון ומעצב מציאות ובונה את הודאות במרחב אי-הודאות (גשר לשלום -"ינושם").
9. המודל לשת"פ צריך להכיל בתוכו את משוואת הביטחון הכולל שעוסק באינטרסים הכלכליים והחברתיים והאינטרס הביטחוני, תוך איתור האיזון המתאים.

שמור

Handwritten signature or initials in the bottom right corner.

10. על המודל לשת"פ במרחב התפר לכלול את מפגש האינטרסים של שני הצדדים (אינטרסים לא מקבילים בהכרח) תוך לקיחת סיכון מחושב אך תוך הבנה של הפלסטינים לגבי מחיר ההפסד בעתות משבר.
11. התנאים להצלחת השת"פ הינם יציבות וקביעות עם גמישות מובנית.
12. יש חשיבות להמשכיות ולרציפות של אותן תבניות קיימות לשת"פ, כגון אזורי תעשייה, אזורי סחר בערי התפר וכו'.
13. מבחינת טיב מערכת היחסים מדובר במפגש בין שתי חברות, מפותחת ומתפתחת כך שאזור הגבול מהווה את המפגש העיקרי להשפעה ולצמצום הפער. הליכה אל פנים השטח מקטינה את יכולת ההשפעה.
14. מעורבות של גורמים בינלאומיים ומעורבות של הסקטור הפרטי גוברת ותגבר באזור מרחב התפר בשל שקיפות ונראות ובשל מפגש האינטרסים של שני הצדדים.
15. מאחר והמפגש הוא בין חברה דמוקרטית פתוחה ובין משטר צנטרליסטי, הרי העבודה מול התושב (הסקטור העסקי והחופשי) תהיה מוגבלת ותותנה בעבודה מקבילה מול הרשות (הממסד).

הגדרת מרחב התפר

16. להלן הגדרה קונספטואלית של מרחב התפר:
- א. מרחב השת"פ הינם מיזמים בסמיכות ישירה לקו הגבול (ולא עקיפה) ובעלי השפעה ישירה על קו הגבול משני צדדיו.
- ב. מרחב התפר הוא המרחב העוטף את קו התפר. המרחב אינו ניתן בכל המקרים להגדרה או קביעה גיאוגרפית/ טופוגרפית. זאת, מאחר שבמרחב מתקיימים מערכות חיים ותחומי פעילות שונים שחורגים מההגדרות ומהקביעות הללו (איכות סביבה, מרקם חברתי וכיו"ב).
- ג. לאורך המרחב (בתוכו ו/או במרחק ממנו) יוקמו פרויקטים/ מיזמים שיאפשרו דו-קיום ויעודדו אותו.
17. יצירת קו התפר תשפיע על מרקם החיים לכל אורכו, הן בכל הקשור לחציית כפרים (אפשרות שרצוי להימנע ממנה), פגיעה ביכולת עיבוד הקרקעות ובפעילות הכלכלית והחברתית של התושבים הפלסטי לאורך הקו.

מודלים לשת"פ

18. באופן בסיסי זוהו שני מודלים לשת"פ לאורך מרחב התפר:
- א. משטר רגיל: משטר המושתת על תבניות שאינן מחייבות יצירת הסדרים מיוחדים.
- ב. פארקים משולבים ("ריאות"): מיזמי תעשייה ומסחר משותפים על קו הפרדה, בעלי הסדרים ייחודיים, ובהיותם אזור סגור (סטריילי) תתאפשר בהם נגישות קלה ומבוקרת מכל אחד מהצדדים לתוך האזור וחזרה (מודגש כי אין הכוונה ליצור במקום מעבר גבול עפ"י דין).

תחומי הפעולה למודלים ליחסי הגומלין

19. להלן תחומי הפעולה המתקיימים במרחב התפר ומטופלים במודלים לשת"פ:
- תשתית - מכלול תשתיות תחבורה, תקשורת, חשמל, מים, ביוב, שימושי קרקע שונים בסמיכות לקו הפרדה (שטחים מעובדים, תכנון ובנייה) והיבטי איכות הסביבה.
 - כלכלה - מכלול אזורי תעשייה ומיזמים משותפים לאורך קו הפרדה, אזורי כרייה וחציבה, אזורי סחר, תנועת סחורות ואנשים, מרכזי תאום וקיט ועוד.
 - חברה - פרויקטים משותפים בתחומי החינוך, הרווחה, המדע, המחקר, הבריאות, מפגשי אוכלוסיות (PTP), ערים תאומות, כפרים חצויים ועוד.

תבניות המוכללות בתוך המודלים

20. בשל מורכבות הנושא והצורך באינטגרציה בתחומים השונים ובהתייחס לאינטרסים הישראליים והפלסטי בהסכם השלום, הוגדרו מספר תבניות שיאפשרו הטמעה נכונה של הנושאים, כמפורט להלן:
- מערכות תשתית "חוצות קו" - מערכות תשתית החוצות את קו הפרדה ללא השפעה ישירה על עיצובו או תיחומו, והמשמשות את שני הצדדים (במשותף או בנפרד). ניתוח והרחבה של התבנית כולל מצב קיים ניתן בנספח א'.
 - פרוייקטים משותפים - פרויקטים בעלי עניין משותף לשני הצדדים ואשר מיקומם בקו הפרדה, בהם אזורים הסמוכים למתחם מעבר ואשר נסמכים על נוהלי והסדרי המעבר והשירותים הניתנים בו. פרויקטים אלה יכולים להיות פרטיים ו/או ממלכתיים. ניתוח והרחבה של התבנית כולל מצב קיים ניתן בנספח ב'.
 - תחומי תאום קו הפרדה - נושאים הדורשים תאום, דיווח ומעקב בין הצדדים ואשר משפיעים על אורח החיים ואיכותם במרחב הסמוך לקו הפרדה. ניתוח והרחבה של התבנית כולל מצב קיים ניתן בנספח ג'.
 - המכלול החברתי - פרויקטים בקו הפרדה, בעלי פוטנציאל לשת"פ בין הצדדים בתחום החברתי, הדורשים הסדרים נקודתיים לניצול הפוטנציאל המשותף הגלום בהם. ניתוח והרחבה של התבנית כולל מצב קיים ניתן בנספח ד'.

המצב הקיים

21. לאורך "קו הפרדה" מתקיימות מערכות אשר ניתן לשייך לתבניות שפורטו לעיל כגון אזורי תעשייה (קרני, ארו וכו'), אזורי סחר בערי התפר (מסחה, בידיה), חקלאות, תשתיות משותפות, מחצבות וכו'.
22. כמו-כן, לאורך הקו המפריד כיום בין מדינת ישראל לבין השטחים הפלסטי מתגוררת אוכלוסייה המורכבת גם מאזרחיה הערביים של מדינת ישראל, אוכלוסייה זו קשורה לאוכלוסיית השטחים בהיבטים שונים, בהם:
- קיום כפרים חצויים (שטחם חצוי לאורך "הקו הירוק", בקה אל-עירבייה, בקה א-שרקיה).
 - פעילות הדדית במוסדות חינוך משני צדי הקו (אום אל-פחם).
 - קשרי משפחה (נישואין בין שתי האוכלוסיות - ערביי ישראל ותושבי השטחים).
 - קשרי מסחר וכלכלה הדוקים ומרובי היבטים (שירותים, מסחר, תעשייה וכו"ב).

23. רצ"ב בנספח ה' מפת תבניות קיימות במרחב התפר של איו"ש וכן רצ"ב בנספח ו' המחשה למשטר יחסי הגומלין ישראל-עזה.

סוגיות שישפיעו על התפיסה ויישומה

24. ישנם מספר סוגיות הדורשות השלמה ואשר ישפיעו על התפיסה ויישום משטר יחסי הגומלין, סוגיות אלו הן:

א. תכנון העבודה מול ממסד הרש"פ (ומורכבתו הפנימית), קבוצות סקטוראליות והפרט.

ב. פתרונות פשוטים או מורכבים, בראיית עלות.

ג. מפגש אינטרסים אזורי ולא גזרתי (ירדן, מצריים).

ד. לקבוע מנגנון ישראלי לפעילות המשכית כוללת, מבוזר ו/ או מרוכז.

הדגשים נוספים

25. עבודה זו ממפה את המודלים והתבניות למשטר יחסי הגומלין בקו ההפרדה, אך כאמור העבודה איננה סופית, היא משמשת כבסיס רעיוני להמשך.

26. בהתבסס על התפתחות היחסים בין היש"פ ובין ישראל ע"פ הנסיון שנרכש בעבר, עם המורכבויות וזיהוי כלל האינטרסים, ראוי לזהות בשלבים המוקדמים פרויקטים שניתן לקדםם בקו התפר לשם נראות ולשם יצירת השפעה מצטברת.

27. עבודה זו צריכה לשמש Input לצוותים העוסקים באפיון, מיקום וכמות המעברים לאורך קו התפר, על מנת שהצרכים והאינטרסים שמופו בה (כחלק מהתבניות), יקבלו מענה באפיון המעברים.

יצחק גרביץ, סא"ל
בשם רעיון כלכלה

לוח תפוצה

ר' צוות המו"מ

ר' מנהלת המו"מ

מנכ"ל רש"ת

מנכ"ל המשרד לשת"ם אזורי

אג"ת/ רח"ט אסטרטגיה

נספח א'

מערכות תשתית "חוצות קו"

תשתיות

1. מדובר בפרוייקטים משני צדי מרחב התפר הנוגעים לכלל האוכלוסייה.
2. השפעתם הינה לעומק השטח ולא רק למרחב הצר של הקו.
3. לדוגמא ניתן להביא את: קווי חשמל, תקשורת, מים וביוב, כבישים, מסילות רכבת וכדומה.

4. אינטרסים ישראלים

- א. שיתוף פעולה והדרכה מכוונת.
- ב. מתן שירותים ע"ב עסקי כלכלי ומקור לרווחים.
- ג. שיתוף פעולה לרווחת הצד הפלסטינאי ע"מ לשפר מצב קיים ולייצב כלכלה וחברה.
- ד. טיפול ואחזקה שוטף עפ"י סטנדרטים מערביים / מקובלים.
- ה. מניעת זרימת ביוב לצד הישראלי ללא טיפול מקובל ומניעת חדירה לשכבת מי התהום וזיהום פני הקרקע.
- ו. הבאה להכרה ביכולת וחשיבות שימוש בקולחין מטוהרים להשבה לחקלאות.

אינטרסים פלסטינים

5. קבלת שירותים ישראלים באופן מוגבל ושאיפה לעצמאות.
6. שימוש בתשתיות קיימות ע"מ להביא לחסכון כספי וצמצום פגיעה בקרקעות.
7. שימוש מוגבר בתשתיות להעברת סחורות לשווקים בישראל.

מנגנונים

8. קביעת סטנדרטים מערביים באשר להקמת תשתיות ודרכי הטיפול והאחזקה שלהם.
9. הקמת מנגנונים משותפים לתיאום תכנון וביצוע במסגרת מכרזים משותפים/ מתואמים.
10. הקמת צוותים משותפים לתיאום ביצוע בפועל ופתרון סוגיות שבשטח.

אינוונטר

תחום	סטטוס	הערות
קווי חשמל	קיימים קווי הזנה מישראל לאיו"ש ואזח"ע	הזנה לישובים ישראלים ופלסטינים בתכנון קו 161 לאזח"ע
תקשורת	קיימים קווי הזנה מישראל לאיו"ש ואזח"ע	הזנה לישובים ישראלים. קיימים קווים יחודיים בין האזורים.
מים	קיימים קווי הזנה מישראל לאיו"ש ואזח"ע (הזנה לאזח"ע לא"ת קרני)	יש קווים חדשים מישראל לאיו"ש הנמצאים בביצוע כדוגמת הסכם 5 הקווים
ביוב	בתכנון ביצוע מאספים	בביצוע מאסף נחל קנה קיימים פרויקטים משותפים לביצוע כמו: קלקיליה - עמק חפר גינין - גלבוע טו"כ - דרום השרון צפון הרצועה - שער הנגב
כבישים	קיימות תשתיות	תכנון מחלפים כמו כביש 6 או מעברים טרם סוכם
מסילות רכבת	רעיוני בלבד	אין תכנון לשילוב בין רכבת פרברים כדוגמת ראש העין אריאל תפוח שכם או אשדוד עזה.

נספח ב'

פרוייקטים משותפים

מיזמים

1. הכוונה להקמת מיזמים משותפים/בלעדיים/עצמאיים/ של כל צד, בעלי נגישות של שני הצדדים במרחב התפר בשאיפה לשת"פ מלא ע"ב נוהלים וסטנדרטים מקובלי על שני הצדדים. כדוגמת: אזורי תעשייה, אזורי סחר, שדות תעופה, מוסדות כמו בי"ח, בית מלון, קזינו, מרכזי מפגש משותפים, מחסני מעבר ועוד.

אינטרסים ישראלים

2. קירבה למעברים ע"מ להשתמש במוסדות המעבר ולהסמך על נוהלי המעבר הקיימים.
3. הקמת פרוייקטים עפ"י סטנדרטים מערביים (תסקיר השפעה על הסביבה).
4. קביעת נוהלי מעבר לסחורות, חומרים מסוכנים וכדומה עפ"י תקינה מקובלת.
5. הבאה להקמת פרוייקטים משותפים/בלעדיים בכל התחומים משני צידי מרחב התפר באזור הנתון/נדון.

אינטרסים פלסטינים

6. מעורבות יתר ופעילה בפרוייקטים/מיזמים הסמוכים תוך השפעה על נוהלי המעבר הסמוך.
7. משיכת השקעות ישראליות וזרות ע"מ לפתח אזורים פלסטינים ולקבל השקעות חוזרות, תשלומי ארנונה וכדומה.
8. פיתוח אזורים עתירי תעסוקה בצד הפלסטיני וחיזוקם ע"ח הצד הישראלי.

מנגנונים

9. קביעת מנגנונים כמו תסקירי השפעה על הסביבה בסטנדרט מערבי כקובעים.
10. קביעת נוהלים מקלים על היזמים, הפועלים ומעבר הסחורות וחומרי גלם במעברים.
11. קביעת מעטפות: ביטחוניות, מכס, מסחרי, איכה"ס, מעבר חומ"ס וכדומה.

אינוונטר

תחום	סטטוס	הערות
אגריגטים	בתכנון: מסוע סופה. קיימים: ארז, נחל עוז.	
מחצבות	א-רם, בית פאנג'ר, ג'מעין,	קיימים:

שמור

בתכנון:	דרום הר חברון, אבני חפץ	
קיים	דהנייה	ש.ת.
קיים ישראלי בלבד	עטרות	
רעיוני	עטרות, מגילות, אריאל, בי"ל	
קיים	נחל עוז	מסופים
רעיוני	רפית, כרם שלום	דלק/ גז
קיים	קזינו יריחו	תיירות
רעיוני	קזינו בי"ל, רמאללה	
מתוכנן	ים המלח	

תחבורה

12. מוקדים תחבורתיים קיימים ונדרשים במרחב התפר.

עקרונות בבסיס התפיסה

13. המשך תפעול מוקדים תחבורתיים קיימים והקמת מוקדים חדשים המתאמים את הממשקים התחבורתיים של הרשות לישראל.

אינטרסים (משותפים/ לא מתנגשים)

14. כל מסחר בכלי רכב בין הרשות לישראל ילווה בשינוי מתאים במאגר כ"ר של ישראל והרשות (העברת בעלות).

15. תחבורה ציבורית פלסטינית לא תפעל בישראל כתחליף לתחבורה הציבורית הישראלית ולהפך (יתכנו קווי הסעה מוגדרים).

אינוונטר

16. קיימות שתי תחנות העברה בעלות האחת באיו"ש (טו"כ) והאחת בארז עבור עזה.

17. קיימים חניוני אוטובוסים במת"ק ארז האחד בצד הפלסטיני והשני בישראל שיכולים להתפתח לתחנות החלפת אוטובוסים בעתיד.

מסחר כתוצאה מהקמת מעברים

18. עצם הקמת המעברים לסוגיהם (כ"א, רכבים, סחורות, תעשיות) יצור פיתוח של אלמנטים כלכליים סביבו אשר ישרתו או יתנו מענה לפעילות לוואי של המעבר כגון בנקים להמרה, תחנות דלק, פעילות של קבלנות משנית, מוסכים, מסעדות, שווקים למיניהם, ביטוח ושירותי רפואה.

עקרון התפיסה

19. ניצול המעבר וקירבתו הגיאוגרפית כגורם ממריץ של פעילות כלכלית/ תעסוקתית מעבר לפעילות המעבר עצמו.

אינטרסים (משותפים/ לא מתנגשים)

20. יצירת מקורות תעסוקה וכלכליים.

21. הימנעות מיצירת מקורות לרווחי ארביטרג' כגון דלק זול וכדאיות המרות מטבע בצד השני של הגבול.

22. עידוד המעבר בין המדינות כגורם מקרב בין העמים.

23. יצירת מוקדים לשת"פ בין ישראל לפלסט'.

אינוונטר

24. בשלב זה לא זוהו מוקדים כלכליים מיוחדים שניתן ליחס ישירות לעצם הקמת המעברים הקיימים.

חקלאות ודייג

25. החקלאות כוללת תחומים שונים המתקיימים לאורך מרחב התפר, כולל הדייג בתפר בין ישראל והרש"פ בעזה, גידולי שדה, החי והצומח.

עקרונות בבסיס התפיסה

26. עידוד החקלאות לאורך מרחב התפר (כולל סוגיית דייג) תוך יצירת מנגנוני תאום למניעת נזקים ומפגעים הדדיים.

27. אינטרסים (משותפים/ לא מתנגשים):

א. תאום הגידולים לאורך מרחב התפר ליצירת יתרונות לגודל.

ב. מניעת פגיעות כתוצאה מיצירת מפגעים הדדיים וכן שימוש בחומרים מסוכנים.

ג. שת"פ במרחב התפר באמצעות ניצול משאבים כגון מים, חומרי הדברה וכו'.

ד. בתחום הדייג - מניעת דייג לא מבוקר כדי למנוע פגיעה בדגה מול החופים תוך התבססות על הסכמי דייג בתחום של מכסות, שטחי דייג, פיקוח על אמצעים וכו'.

ה. פיקוח וטרניני ופיטוסניטרי הדוק לאורך מרחב התפר במטרה למנוע פגיעות הדדיות.

1. לאפשר ניצול מקסימלי של החקלאות במרחב התפר תוך צמצום השטחים שלא ניתנים לעיבוד כתוצאה מהקמת המכשול עצמו.
2. לאפשר מעבר הדדי לעיבוד חקלאי בחלקות חצויות.

אינוונטר

28. במרחב התפר מתקיימת חקלאות על כלל ענפיה כגון גידולי שדה, חממות, דייג וחי.

אזורי סחר במרחב התפר

29. ישובים/ שווקים הסמוכים לקו הירוק, בהם נערכת פעילות המסחרית של ישראלים במהלך השבוע, ובעיקר בסופי שבוע.

עקרונות בבסיס התפיסה:

30. המסחר במרחב התפר מהווה פעילות כלכלית בעלת משקל לפלסטי אך במקביל יוצרת בעיה כלכלית במגזרים ירדניים בישראל.

31. **אינטרסים** (משותפים/ לא מתנגשים):

- א. יצירת מקומות תעסוקה.
- ב. פיתוח כלכלי פלסטי.
- ג. מוקדים לשתי"פ.
- ד. פגיעה באינטרסים של הסקטור העסקי והיצרני הישראלי (ריהוט, מתכת).
- ה. פגיעה בקניין רווחי.
- ו. פתרון לאוכסי ישראלית במעמד סוציאקונומי נמוך.
- ז. מגדיל את הצורך בטיפול ופיקוח ברמת הפרט בקרבת הגבול, על רקע הברחות (במסגרת ההגדרה של אזור סחר חופשי).
- ח. יוצר אפליה בנושא עבודה בשבתות מול השווקים הישראליים.
- ט. פתרון לבעיית תקנון סחורות, בטיחות, תברואה. הדבר מצריך הקמת תחנות בדיקה רב תחומיות.
- י. אינטרס של אבטחה כתנאי להמשך קיום השווקים.

32. אינוונטר

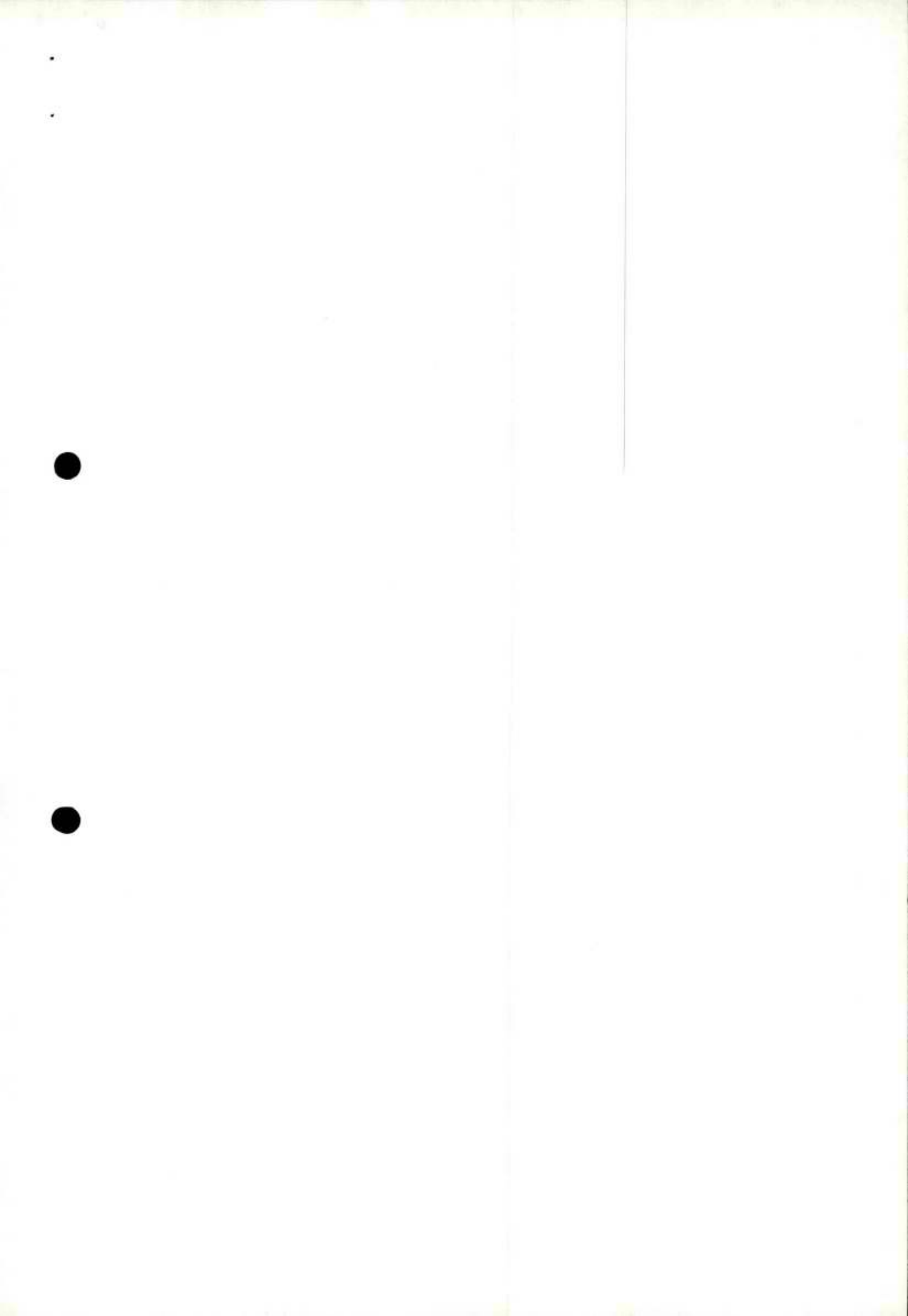
תחום	סטטוס	הערות
עוטף ירושלים	*פעיל במהלך כל ימי השבוע * כולל שטחי A.B.C	בתחום בין ירושלים לעוטף ירושלים
מסחה/ בידיה	*מתקיים על ציר 5. *מאויים ע"י הכביש העוקף	

	שבסלילה. *לקוחות ישראליים.	
	*שוק המשתלב כחלק מהמרכז העירוני. *שטח B *מאופיין בלקוחות ערביים.	באקה אלשרקיה
	*שוק המשתלב כחלק מהמרכז העירוני שטח A. *מאופיין בלקוחות ערבים ישראלים.	קלקיליה
	*שוק שמשלב כחלק ממרכז עירוני *שטח A. *מאופיין בלקוחות ערבים ישראלים.	טו"כ
	*שוק בתוך עיר. *שטח A, מאופיין בעיקר בלקוחות ערבים.	גינין
	*שוק המתקיים על התפר. *מאופיין בלקוחות ערבים ישראלים. *ממוקם בשטח C.	שוק גילמה
	*בעיקר לקוחות בדואים מדרום הארץ. *ממוקם בשטח A.	חברון - אלטאהריה
מוצר אחד - פחם	*בעיקר לקוחות יהודים (שטח C).	שוק המפחמות (גינין)

מחצבות ומחצבים

33. שטחים לאורך מרחב התפר מהם מפיקים (ישראלים ופלסטי) או ניתן להפיק מחצבים בעלי ערך כלכלי.

עקרונות בבסיס התפיסה

34. רצף הספקת ח"ג מהמחצבות לענף הבנייה ולסלילת הכבישים, או הספקת מחצבים אחרים.

35. **אינטרסים** (משותפים/ לא מתנגשים):

- א. אבטחות המשך קבלת חומרים חציבה למדינת ישראל לצרכים השונים.
- ב. מתן זכויות המשך הפעלת מחצבות פעילות ומחצבות בהליכי תכנון של ישראלים.
- ג. מניעת פיתוח מחצבות/ מתקני ניצול מחצבים ללא תאום והסכמת גורמי איכות הסביבה.
- ד. פיתוח מנגנון "בועתי" בדומה למיזמים משותפים אחרים (הסדרת היבטים, חוק מסים, שינוע סחורות ואנשים וסדר ציבורי).
- ה. שמירה על יכולת תחרות כלכלית להספקת מוצרי חציבה לישראל.

36. **אינוונטר**

- א. מחצבות פועלות ומתוכננות בדרום הר חברון (חוצה יהודה, בית חגי, כפר גלעדי ומחצבת רודניק).
- ב. מחצבות פועלות ובתכנון בשיפולי השומרון (פיוניר ואבני חפץ).
- ג. מחצבות מצפון לירושלים (א-רם).
- ד. מחצבות בצפון השומרון (ריחן).

תשתיות

37. קביעת תסקיר השפעה על הסביבה ככלי מחייב לכל פרויקט.
38. שמירה על אוצרות טבע, אזורים אקולוגים משותפים, שמורות טבע וגנים באופן ברור ע"מ שלא לפגוע בהם באופן חד צדדי.
39. המשך שמירה על אתרים ארכיאולוגים ומקודשים החשובים ליהדות ושימורם תוך מתן גישה חופשית אליהם ושמירה על חופש הפולחן הדתי.

אינטרסים פלסטינים

40. ניהול בלעדי לכלל המוקדים.
41. השקעה מינימלית באתרים השונים.
42. ניצול אוצרות טבע והשימוש בהם תוך התחשבות מינימלית במגבלות סביבתיות.

מנגנונים

43. הגדרה והכרה בשמורות, גנים, פארקים ואתרים ביכלל באופן משותף.
44. הכרה בערכי טבע, חשיבותם והמשך שימורם על פי סטנדרטים מערביים.
45. הקמת צוותים משותפים לטיפול בכלל הנושאים.

46. שמירה על מנגנון צפייה קיים לכלל הטיפול בביוב והכרה בחשיבות הפתרונות המערביים לסוגייה ע"מ שלא תזהם את מי התהום ואת הסביבה.

אינונטר

תחום	סטטוס	הערות
שמורות	פארק קנדה יער יתיר שמורת אום ריחן	קיים קיים קיים
אתרים	נבי סמואל הר גריזים מעלה אדומים אתר הטבילה	קיים קיים קיים קיים
תיירות	בי"ל קזינו חוף המואסי	
מסופי דלק/ גז	מחייב תסקירי איכה"ס	אזורי השפעה הגנה סביבתית מי תהום
תחנת כח	בביצוע בעזה בתכנון באי"ש	מחייב תסקירי איכה"ס תוך דגש להגנה סביבתית ופגיעה במי תהום.

אזורי תעשייה

47. שטח תחום ליצירת פעילות כלכלית תעשייתית כמקור הכנסה לתושבי הסביבה תוך ניצול יתרון הקירבה הגיאוגרפי בין ישראל ותשתיותיה לרש"פ.

48. **אינטרסים** (משותפים/ לא מתנגשים):

א. יצירת מקומות תעסוקה לפלסטי בהם יש הקלות תנועה של אנשים ו/ או של סחורות.

ב. פיתוח כלכלת הרשות הפלסטינית.

ג. יצירת מוקדים לשת"פ.

- ד. יצירת יציבות חברתית/ כלכלית ברשות.
ה. מניעת פגיעות באיכות הסביבה.
ו. עידוד הסחר ההדדי כנובע מא"ת.
ז. עצמאות כלכלית של הפלסטי.

49. עקרונות בבסיס התפיסה:

- א. הקלה בתנועות של סחורות ואנשים בין ישראל לרש"פ.
ב. ניצול הקירבה הגיאוגרפית ע"ב תשתיות קיימות.
ג. יצירת מוקד לשת"פ עסקי בין העמים.

50. אינוונטר

סוג	סטטוס	הערות
אזור תעשייה ישראלי (על קו התפר)	<u>אזור תעשייה ארז</u> יזמות ישראליות עובדים פלסטי (שטח C)	*מצריך אישור כניסת העובדים מהרשות. *מצריך חליפת ביטחונית *תנועה חופשית/ פשוטה של סחורות
אזורי תעשייה פלסטי (על מרחב התפר)	<u>עזה</u> - קיים ופעיל. (שטח A)	*יזמות ישראליות/ פלסטי *מצריך בדיקות סחורות וח"ג (מעבר קרני). *תנועה חופשית של עובדים
	<u>א"ת רפיח</u> - בתכנון. שטח A	*יזמות בינלאומיות ישראל/ פלסטי/ מצרית. מצריך בדיקות סחורות. תנועה חופשית עובדים.
	<u>א"ת ג'נין</u> - אושר. בתכנון ובשלבי הקמה. (שטח B)	*יזמות פלסטי
	<u>א"ת כדורי</u> - בתכנון מאושר. (שטח A)	*יזמות פלסטי *מיועד לתעשיית היי-טק. *תנועה חופשית של אנשים בידוק על סחורות - חליפה בטחונית
	<u>א"ת תרקומיה</u> -	

*יזמות פלסטי *תנועת עובדים חופשית *תנועת סחורות *סיכום חליפה ביטחונית לסחורות	בתכנון בלבד	
	*א"ת קלקיליה - בתכנון בשטח A	
	*א"ת חרבתי - רעיוני	
אזורי תעשייה בשטח ישראל שמתפתח מול א"ת פלסטי.	*א"ת ישראלים מקבילים לא"ת הפלסטי	

נספח ג'

תחומי תאום קו ההפרדה

תשתיות

1. עיקרי הפרוייקטים בתחום זה מושפעים מאיכה"ס חקלאות ובריאות. הכוונה לפרוייקטים המחייבים מעורבות בנושאים כמו: יתושים, ביוב, חומ"ס, חומרים מזהמים, פליטות עשן, רעשים וכדומה.

אינטרסים ישראלים

2. הקמת מערך סטנדרטים מערביים מקובלים בכל תחומי הטיפול לנושאים השונים.
3. שמירה על הסביבה מקורות המים התת קרקעיים מפני מזיקים, שמירה על ערכי טבע סביבתיים.
4. שימוש בחומרי הדברה וחומרים מסוכנים באופן מושכל ומקובל על פי סטנדרטים מערביים.
5. שמירה על קו ירוק כמו ריאה ירוקה כקו מפריד ע"מ לשמר מפני פגעי טבע והשפעות בלתי הפיכות.

אינטרסים פלסטינים

6. תפיסת כל שטח נתון לניצול מקסימלי לחקלאות או בניה במלוא מרחב התפר.
7. צמצום עלויות טיפול/הדברה וכדומה בשטחים חקלאיים ללא התייחסות לסטנדרטים מערביים באשר להדברת מחלות, מזיקים וכדומה.
8. הגנה על פרויקטים מפני השפעות סביבתיות ישראליות.

מנגנונים

9. הגעה להסכמה משותפת שהסטנדרטים המערביים הם הקובעים.
10. הגעה להבנה בחשיבות תסקיר השפעה על הסביבה ככלי מחייב לכל פרויקט (בסמיכות לקו התפר?).
11. שימוש בנוהלים מקובלים כמו "הספר הכתום" והטיפול בחומ"ס.
12. הקמת מנגנון משותף לפיקוח ואכיפה.

13. אינוונטר

תחום	סטטוס	הערות
מחצבות ומסועי אגרגטים	מחייב תסקירי איכה"ס	אזורי השפעה מגורים, חקלאות, מקורות מים תת קרקעיים.
אזורי תעשייה	מחייב תסקירי איכה"ס	אזורי השפעה מגורים, חקלאות מקורות מים תת קרקעיים.
ביוב	מחייב תסקירי איכה"ס	צפון הרצועה - שער הנגב גינין - מוקיבלה - גלבווע קלקיליה - עמק חפר
מזבלות	מחייב תסקירי איכה"ס	אזורי השפעה הגנה סביבתית הגנת מי תהום

נספח ד'

המכלול החברתי

תחום הבריאות

1. תחום הבריאות כולל מגוון רחב של תחומי עיסוק ועניין, החל מתרופות וציוד רפואי, עובר בטיפול רפואי וכלה בטיפול בבריאות הציבור.

עקרונות בבסיס התפיסה

2. חיזוק מערך הבריאות הפלסטיני לאורך מרחב התפר תוך יצירת מערכות תומכות ומלוות, כדי למנוע פגיעה בבריאות הציבור בישראל (זליגת תרופות, מחלות ומפגעים אחרים).

3. זיהוי האינטרסים ההדדיים

- א. קיום שת"פ מקצועי בשגרה ובחרום.
- ב. מניעת פגיעה בבריאות הציבור (זיהוי, איתור וטיפול במחלות מדבקות ובמפגעים בריאותיים).
- ג. הבטחת טיפול רפואי נאות לפלסטינים ולישראלים בסביבות מרחב התפר.
- ד. מניעת חובות כספיים בשני הצדדים.
- ה. יכולות עצמאיות פלסטיניות בתחומי הרפואה והבריאות (רוקחות, ציוד רפואי מתכלה ובלתי-מתכלה, טיפול רפואי נלווה, טיפול רפואי מומחה).

4. האינטונטר:

- א. לא מזההים בשלב זה פרויקטים קיימים בקו התפר באיו"ש, אולם נוכח החוסרים והפערים הקיימים יש מקום לסייע בצמצומם (ההמלצות נגזרו מהפערים והחוסרים).
- ב. תחומי הרפואה החסרים הם: תחומי רפואה חסרים באיו"ש (פערים): טיפולים בכוויות, טיפולים בפגיעות ראש קשות, ניתוחי לב, הקרנות (נעזרים ב"אסותא").
- ג. קשרי מעי הבריאות הפלסטינית עם ירדן: יש קשרים בין מעי הבריאות הפלסי למעי הבריאות בירדן. בעיקר בא לידי ביטוי בהסכמים הנוגעים לאשפוז חולים פלסי בבתי חולים בירדן. כמו כן השתתפות פלסי בכנסים מקצועיים בירדן.

המלצות

5. הקמת מיזמים לייצור תרופות וציוד רפואי מתכלה באזורי התעשייה לאורך קו התפר.

שמור

6. הקמת בתי חולים/מרפאות בניהול ותפעול משותפים (סגל מעורב) שיספקו מענה בסוגיות הבאות:
- א. מערך עזרה ראשונה - אמבולנסים, הטסה (מוסקת) לבתי חולים.
 - ב. מרפאות מומחים - סרטן, דיאליזה, קרדיולוגיה, כוויות ופלסטיקה, פוריות, מחלות ויראליות.
 - ג. מעבדות מומחים - מחלות מדבקות, מעבדות דם, מכוני רנטגן, מכוני שיקוף ממוחשב (CT, MRI וכיו"ב).
7. מחקר מדעי/רפואי משותף לטיפול בבעיות "חוצות-גבול" וייחודיות.

תחום הרווחה

8. תחום הרווחה כולל בחובו את הטיפול בנוער עברייני, אוכלוסיות מצוקה, קשר משפטי (תסקירים לבתי משפט).

עקרונות בבסיס התפיסה

9. יצירת "שפה משותפת" בכל הקשור להיצמדות שני הצדדים לאמנות הביני"ל ולנהלים המשפטיים כדי לספק מענה לאוכלוסיות המצוקה ולטיפול בסוגיות הרווחה השונות.

10. זיהוי האינטרסים ההדדיים

- א. קיום שת"פ הדוק בכל הקשור לטיפול בנוער עברייני.
- ב. פעילות על פי האמנות הביני"ל בתחומי הרווחה.

האינוונטר

11. לא מזוהים בשלב זה פרויקטים קיימים בקו התפר באיו"ש.

המלצות

12. סיוע בהקמת מרכזי סיוע לאוכלוסיות מצוקה - נשים מוכות, שיקום אסירים, נפגעי תקיפה מינית, מכוני גמילה (סמים, אלכוהול), מרכזי סיוע משפטי ולרפואת הנפש (פסיכולוגים ופסיכיאטרים).

תחום החינוך והתרבות

הגדרה

13. תחום החינוך כולל גני ילדים, בתי ספר (יסודי, חטיבות ביניים ותיכון), השכלה על-יסודית ואקדמאית (מכללות ואוניברסיטאות).

14. עקרונות בבסיס התפיסה

- א. תחום החינוך הוא חיוני בכל הקשור לטיפול קשרים בין העמים (PTP), ומהווה כר לפעילות משותפת נרחבת.

- ב. קיום נכונות לקשר ושת"פ בין הצדדים בתחום החינוך והתרבות, מהווה את הרובד העמוק ביותר של הנורמליזציה, ולכן קיים משנה חשיבות לטיפול בו.
- ג. השכלה גבוהה מהווה יסוד לחינוך "גיל העתיד" לשם צמצום פערים ושינוי תפיסות יסוד, המונעות קידום אינטרסים ופעילות משותפת.
- ד. השכלה גבוהה חוצה את כל תחומי העיסוק הקיימים (כלכלה, תשתית וחברה) ובאמצעותה ניתן לקדם הטיפול בסוגיות שהן בעלות עניין ואינטרס משותף בשני הצדדים.
- ה. הפעילות איננה חייבת להתמקד בקו התפר.

15. זיהוי האינטרסים המידיים

- א. מניעת הסתה ו"קירוב לבבות".
- ב. הכרה הדדית בתעודות אקדמיות.

16. האיננוטר

לא מזוהים בשלב זה פרויקטים קיימים בקו התפר באיו"ש.

17. המלצות

- א. קיום השתלמויות לגורמי מערכות החינוך של שני הצדדים במסגרת פיתוח יכולות הדדיות.
- ב. הקמת מבנים משותפים לאורך קו התפר (מרכזי מחקר).
- ג. הקמת גני ילדים ומגרשי משחקים/ספורט (אצטדיונים) בערי/יישובי התפר.
- ד. טורנירי ספורט משותפים, משחקי "ידידות" בין נבחרות (ברמה "לאומית" וברמה מקומית).
- ה. קידום מערכות תקשורת ממוחשבת ויצירת מערכי חינוך וירטואליים (אינטרנט).
- ו. פעילות תרבותית משותפת - כגון פסטיבלים לסרטים ולמחזות.
- ז. הקמת מבנים לימי עיון ופעילות תרבותית (אודיטוריום).

המחשה של תבנית ופרוייקטים קיימים במרחב התפר - דרום איו"ש

שכם

ביזב	
אזורי תעשייה	
מוקדי סחר	
מחצבות	

רמאללה

יריחו

בית-לחם

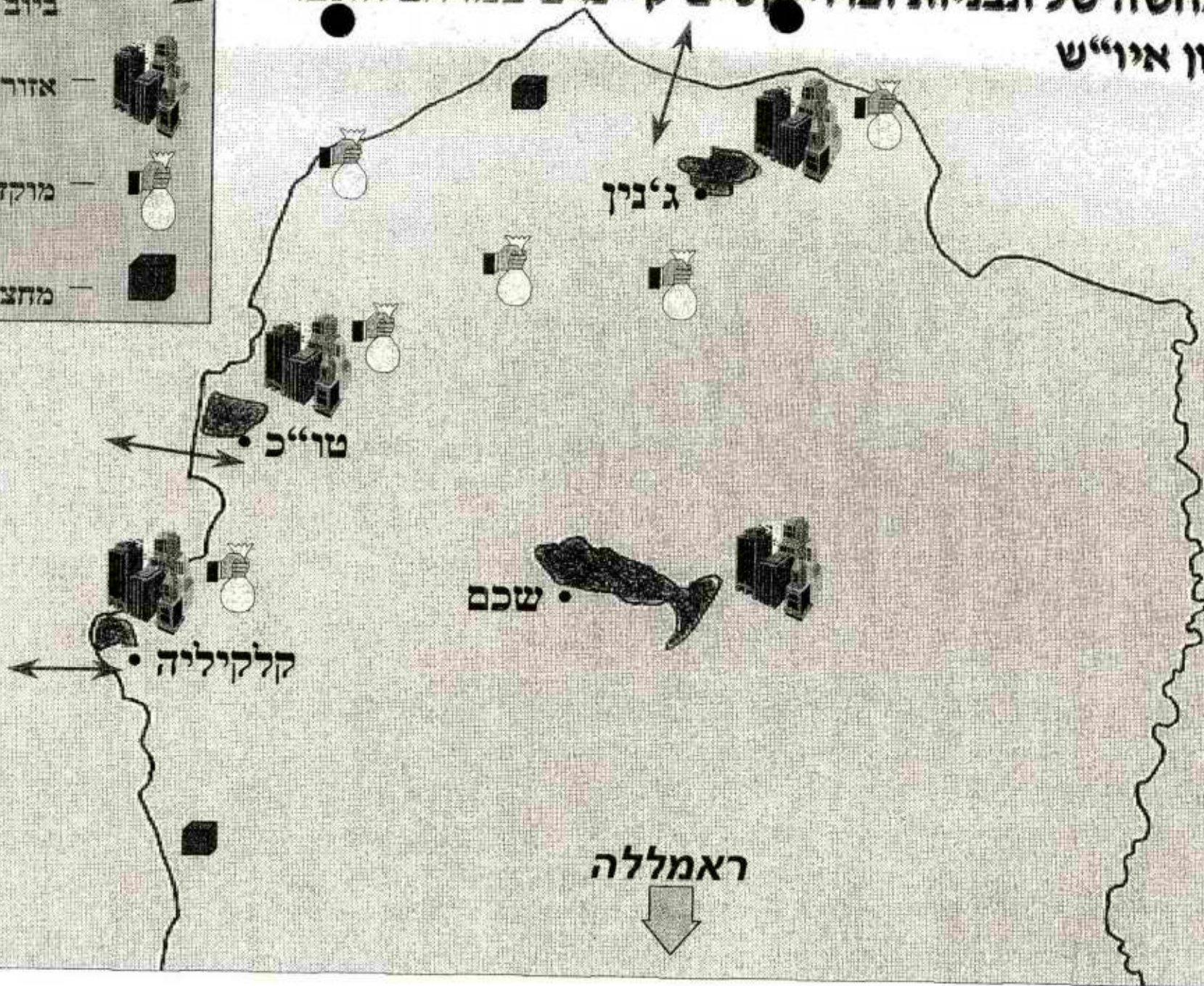
חברון

נספח ה', (למשך)

המחשה של תבניות ופרוייקטים קיימים במרחב התפר - צפון איו"ש

בירוב	
אזורי תעשייה	
מרכזי סחר	
מחצבות	

המחשה למשטר יחסי הגומלין - ישראל עזה

נמל
אשדוד

שיש

נמל
אשקלון

אשקלון

אזורי
קיש
ומלונאות

דיג

מיזמי גז ימי

מרכז
קונגורסים

אזור
תעשייה I
ארז

מעבר
מרכזי
לאנשים

פרוייקט
עיבוד
חקלאי

מרכז
קיש
ומלונאות

שוק רדואן

מעבר
מרכזי
למסחר

נמל
עזה

אזור
תעשייה
עזה II

מדינת ישראל

האוצר

אל: ריינה ירום

לא רתייחסו את אמות המזון
לא יאחרו לשלוח, לקבל
כימול.

משרד האוצר
לשכת היועץ המשפטי
ד א ר ז ב ט
תשס"ה - 05 - 15
מסי _____
תיק _____

בברכה מאת

לשכת המנהל הכללי של האוצר

בני
13/6

ריינה
ירושלים

אליהו חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי "בית אליהו" רחוב אבן גבירול 2, תל אביב 64077. טל: 6920911, פקס: 6952117

תל-אביב 13 ביוני, 2000
"סיון, תש"ס

13/6/00
המנהל (אליהו חברה לבטוח בע"מ)
מנהל שירות לקוחות
מנהל ינוס
מנהל ניהול

לקובל

באמצעות הפקסימיליה

מקד

לכבוד
מר בארי בר-ציון, עוזר המנכ"ל
משרד האוצר
ירושלים

א.נ.

הנדון: פריצות באתרי בונדד

1. מצ"ב העתק מכתבנו מתאריך 8.6.2000 למר יוסי מלמד המדבר בעד עצמו.
2. מצ"ב מאמר שהופיע בעיתון הארץ בתאריך 8.6.2000.
3. חברתנו שילמה בששת החודשים האחרונים סכום המתקרב למיליון ש"ח בגין גניבות של מכוניות לפני תשלום המכס שארעו בשלושה מקרים של פריצה לבונדדים.
4. עלינו לציין כי התופעה של גניבות מבונדדים החלה ב- 1.12.99 ומתייחסת לבונדדים המבוטחים בחברות ביטוח שונות בארץ. לפי אומדן הידוע לנו סה"כ הגניבות מגיע לכעשרה מיליון ש"ח.
5. אנו מפנים את תשומת ליבכם לכך שלמיטב דיעתנו לא נדונה האפשרות שהרשות הפלסטינית תחזיר לחברות הביטוח את הסכומים ששולמו בגין המכס ושווי הרכבים הגנובים כמתחייב מההוכחה שהמכוניות נמסרו לתושביה.
6. ע"מ להסדיר את העניין לפני הגשת תביעות משפטיות נגד כל הגורמים האחראים לגניבות הללו אנו מבקשים לזמן ישיבה של הועדה המטפלת בנושאים כלכליים בין מדינת ישראל לרשות הפלסטינים ולאפשר לנו להופיע בפניה.

לאור האמור לעיל אנו מצפים להזמנתכם בתוך זמן קצר.

אנו מודים לכם מראש על שיתוף הפעולה.

בכבוד רב,

ד"ר א. ליאונצ
עוזר למנכ"ל

העתקים:

1. מר אברהם שוחט, שר האוצר
2. מר שלמה בן עמי, השר לבטחון פנים
3. מר אבי בן בסט, מנכ"ל משרד האוצר
4. מר יוסי מלמד, עוזר השר לבטחון פנים לענייני בטחון

הסכם כלכלי חדש בין ישראל לרשות

מאת מוני בסוק

שר האוצר, אברהם שוחט, הראש צוות המשא ומתן להסדר הביניים ברשות הפלסטינית, סאני עריקאת, חתמו שלוש בחצות על הסכם כלכלי חדש. ההסכם ממדיד את כל המחלוקות הכלכליות בין שני הצדדים, שעלו בהסכמי וואי ושארם ארשית.

בהסכם 4 סעיפים מרכזיים:

- התחייבות של הרשות לשתף פעולה עם ישראל במלחמה בנגרי בות הרכב במרכז ההתחייבות הבטחה של הרשות לחסל 20 משחמטת רכב הנמצאות בתחום אחריותה (אזור A).
- מנגנונים לתשלום חובות פלסטינאים למוסדות ישראל לייב, בעיקר לבתי חולים. הרשות גם נתנה ערובה לתשלום חובות לישראלים שנפגעו על ידי רכבים של תושבי הרשות.
- התחבת רשימת המוצרים שהפלסטינים רשאים לייבא ישירות ממצרים וירדן.
- מנגנת התחשבנות בין ישראל והרשות על מיסי קנייה מייצור ישראלי.

באוצר סודעים שהסעיף האחד רחן יעודד את הסוחר בין הצדדים, שכן ער כה העריפה ורשות מצד רי יבוא על מוצרים ישראליים, עליהם לא קיבלה תמור מס.

0.6.00 (א.ל.)

תוכנית 316

משרד ראש הממשלה
מנהלת המשא ומתן
-שמור-

Handwritten notes in the top left corner, including a list of numbers (45, 45, 45) and names (אורי, יגאל, אורי). One name is highlighted in yellow.

ד' סיון, תש"ס
7 יוני, 2000
הסדר ירון

(לוח תפוצה)

302,201

הנדון: עמ"ט לתוכנית "ההפרדה" בגבול ישראל והמדינה הפלסטינית -

סיכום ההתנעה

מכתבי, כני"ל, 4/6/2000

1. ביום ד', ה- 7 ביוני, התקיים במנהלת המו"מ דיון להתנעת עבודת המטה הנדרשת לגיבוש תוכנית "ההפרדה" בין ישראל והמדינה הפלסטינית. (כמצע לדיון שימש המסמך שבסימוכין).
2. השתתפו בדיון: ר' צוות המו"מ, מתפ"ש, רח"ט תא"ס, ס' ר' אמ"ן במ"י, רמ"א איו"ש, מ"מ רמ"ט לוט"ר, יועץ השר לבטי"פ, ע' השר לבטי"פ, רע"ן דבלי"א, סמנכ"ל רש"ת, מירון ראובן ממשח"ח, אלון ליאל מהמשרד לשת"פ אזורי, רפי רגב ממל"ל, גבי אורגיל ממגי"ב, ר' צוות קשי"צ בפקמ"ז, שרון גמבשו מאגף התקציבים במ' האוצר, בן טובים אמיר ממשטרת ישראל, עוזרי מתפ"ש וע' ר' מנהלת המו"מ.
3. מצ"ב המסמך המסכם לעבודת המטה.

בברכה,

שאול אריאלי
ר' מנהלת המו"מ

Handwritten signature or initials in the bottom right corner.

משרד ראש הממשלה
מנהלת המשא ומתן
-שמור-

לוח תפוצה

מנכ"ל האוצר

מתפ"ש

אג"ת/רח"ט תא"ס

משי התחבורה/מנכ"ל רש"ת

מ"י/ס' ר' אמ"ן

מ"מ רמ"ט לוט"ר

מפצ"ר/רע"ן דבלי"א

ר' צוות מו"מ

רמ"ט מדיני בטחוני

מנכ"ל מי ראה"ס

מנכ"ל המי לבטי"פ

מנכ"ל המי לשת"פ איזורי

מ"מ ר' מל"ל

מזכ"ץ ראה"מ ושהב"ט

משה"ח/רמ"ח אוטונומיה

רלי"ש ר' השב"כ

אמ"ן/ר' זימ"ר

פקמ"ז/ר' צוות קש"צ

ע' ר' מנהלת

משרד ראש הממשלה
מנהלת המשא ומתן

- סודי -

ד' סיון, תש"ס
7 יוני, 2000

(לוח תפוצה)
201,302

הנדון: "ההפרדה" – עבודת מטה כוללת

1. רקע
א.

עיקרי הנחיית ראה"מ (אוקטובר 1999)

- (1) בכל הסדר קבע, בסופם של התהליך המדיני והמשא ומתן, נמצא ישות פלסטינית נפרדת לצידה של ישראל.
- (2) "ההפרדה" תהווה פיתרון מאזן של כלל המגמות והמתחים הביטחוניים, המדיניים והכלכליים המאפיינים את האינטרסים והשאיפות של שני הצדדים.
- (3) אין לראות ב"הפרדה" ניתוק בין שתי הישויות, אלא כזו המאפשרת את זיהוין המובחן, וככאלו יהיה בידן לקדם שת"פ בתחומים השונים.
- (4) שני הצדדים ישתפו פעולה בתחומים שונים בכפוף לאינטרסים הבסיסיים שלהם: הישראלים – לסוגיית הבטחון, והפלסטינים – לסוגיית הבידול והריבונות.

ב. ל"הפרדה" היבטים בתחומים שונים – בטחון, כלכלה, מים, תשתיות, איכות הסביבה, ועוד. עבודה זו תתרכז במרכיבי ה"הפרדה" הפיזית בקו הגבול בין ישראל למדינה הפלסטינית:

- (1) **מעברים** – בין ישראל למדינה הפלסטינית, בין המדינה הפלסטינית לירדן ולמצרים, וה"מעבר הקבוע".
- (2) **המכשול** בין ישראל למדינה הפלסטינית.
- (3) **היערכות** הכוחות ופעילותם לרבות שת"פ עם הפלסטינים.
- (4) **פיתוח איזור הגבול** ומשטר יחסי הגומלין בו.

משרד ראש הממשלה
מנהלת המשא ומתן

- סודי -

2. דפוס העבודה

- א. הקמת שלוש קבוצות עבודה אינטגרטיביות לארבעת המרכיבים הבסיסיים, בכפיפות למרכז הנושא, בליווי והנחיית מנהלת המו"מ.
- ב. חלוקת התכנית לשתי תקופות זמן בסיסיות:
- (1) עד הקמת היכולת ל"הפרדה" אפקטיבית (קרי, גבול בין שתי מדינות ללא מכשול ומעברים);
 - (2) בהינתן "הפרדה" אפקטיבית;
- ג. שלבי העבודה
- (1) הגדרת האיומים והאינטרסים;
 - (2) הגדרת המענה לשתי תקופות הזמן;
 - (3) השלכות ועמדות למשא ומתן לשתי תקופות הזמן;
 - (4) גיבוש תכנית לשתי תקופות הזמן – מרכיבים, תקציב, כוח אדם, לוי"ז וכו'.
 - (5) הגדרת "פיילוט" מיידים – מעבר, קטעי מכשול בדפוסים שונים (מבונה, שטח פתוח וכו').
- ד. חלוקת העבודה
- (1) מעברים;
 - (א) מוביל ומרכז – מנכ"ל רש"ת
 - (ב) ריכוז המרכיבים הביטחוניים – מ"מ רמ"ט לוט"ר, בהשתתפות צה"ל, שב"כ ומ"י;
 - (ג) ריכוז המרכיבים האזרחיים – מתפ"ש בהשתתפות משרדי הממשלה הרלוונטיים;
 - (ד) ריכוז המרכיבים הכלכליים – מנכ"ל אוצר בהשתתפות משרדי הממשלה הרלוונטיים;
 - (2) המכשול + היערכות הכוחות ופעילותם
 - (א) צוות משותף בראשות רח"ט תא"ס באג"ת/צה"ל וס' ר' אמ"ן במ"י.
 - (ב) משתתפים קבועים: מטה לוט"ר, מתפ"ש, שב"כ, ומשרד האוצר.
 - (3) פיתוח איזור הגבול ומשטר יחסי הגומלין בו
 - (א) צוות משותף בראשות מתפ"ש והמשרד לפתוח איזורי.
 - (ב) משתתפים: משרדי הממשלה הרלוונטיים.

משרד ראש הממשלה
מנהלת המשא ומתן

- סודי -

- (4) **מרכז כולל** – צוות היגוי בהרכב ראשי קבוצות העבודה ומנהלת המו"מ ירכז את העבודה כולה.
- (5) בנוסף, תופעל קבוצה תקציבית בראשות מנכ"ל האוצר או מי מטעמו, אשר תרכז את כלל ההיבטים התקציביים לרוחב קבוצות העבודה.
- (6) בכל קבוצה ישובץ יועץ משפטי לגיבוש ההיבטים המשפטיים הנדרשים להיערכות: שינויים והתאמות תחיקה ותקנות, הוראות פתיחה באש, אחריות וכיוב'.
- ה. תוצרים ולוחות זמנים
- (1) **נייר מטה** של כל קבוצה המרכז, לגבי כל אחת משתי התקופות:
- את האיומים והמענה להם;
 - את ההשלכות והעמדות למשא ומתן;
- הנמ"ט יוצג לצוות ההיגוי עד 1 ליולי 2000.**
- (2) **הצגת תכנון ראשוני** לשתי תקופות הזמן, לרבות תקציב נדרש לתכנון, והצעות ל"פיילוט" תעשה על ידי כל אחת מקבוצות העבודה עד ה- **15 ליולי 2000.**
3. **הנחיות והערות**
- א. תחילת העבודה באחריות ראשי הקבוצות – 11.6.2000.
- ב. סוגיית מינון קו הגבול אינה תנאי לקיום העבודה. נושא זה יתברר במהלך המו"מ.
- ג. ההחלטה לגבי האחריות הכוללת לאבטחת הגבול – צה"ל או משטרת ישראל – אינה תנאי לקיום העבודה, ותינתן על ידי הדרג המדיני.
- ד. צה"ל/אג"ת – יפעל לזירוז עבודת יחידת המיפוי לגבי "הקו הירוק".
- ה. קבוצת העבודה למרכיבי המכשול וההיערכות תבנה שני מודלים בסיסיים לפעילות הכוחות: צה"לי (חטמ"ר/משל"ט) ומשטרת (מחט"ב/משל"ט).

משרד ראש הממשלה
מנהלת המשא ומתן

- סודי -

- ו. על כלל הגופים להיענות לבקשות קבוצות העבודה לנתונים ועמדות ודרישות.
- ז. סיכומי דיוני הביניים יפצו למנהלת המו"מ, אשר תעבדם ותפיצם לכלל הגורמים.
- ח. הצבת היועצים המשפטיים בקבוצות העבודה תיעשה בתיאום עם רע"ן דבל"א.
- ט. הנושא התקציבי בכל קבוצה ירוכז על ידי נציג משרד האוצר.
- י. הבהרות, שאלות, ובקשות לעבודות קיימות יש להפנות לח"מ.

בברכה,

שאול אריאלי

ר' מנהלת המו"מ

ר

תפיסת המעברים

ומרחב התפר

1

מִשְׁעֵר יְהוֹסֵפִי וְהַמַּלְאָכִים

בְּמִצְרַיִם וְהַתַּנְכֵּי

מטרת העבודה

גיבוש העקרונות ודרכי הפעולה, אשר יאפשרו משטר יחסי גומלין בין היש"פ ואזרחיה ובין מדינת ישראל ואזרחיה בסמוך למרחב התפר.

קביעת הדרג המדיני

תחול הפרדה פיסית בין ישראל ליש"פ.

אין לראות בהפרדה ניתוק של שתי הישויות, אלה הסדר שיאפשר המשך קיום יחסי גומלין ושת"פ בין הצדדים בתחומים שונים בכפוף לאינטרסים הבסיסיים של כל צד.

עקרונות התפיסה של מרחב התפר

1. הגבול ישמש בסיס ליישום שת"פ ולבניית מפגש בין שתי החברות ובין שני הממסדים.
2. אין לראות בתבניות השונות לשת"פ לאורך הגבול דבר תוצאתי, אלא מודל אשר מכווון ומעצב מציאות ובונה את הודאות במרחב אי-הודאות (גשר לשלום - "נושם").
3. המודל לשת"פ צריך להכיל בתוכו את משוואת הביטחון הכולל שעוסק באינטרסים הכלכליים והחברתיים והאינטרס הביטחוני, תוך איתור האיזון המתאים.
4. על המודל לשת"פ במרחב התפר לכלול את מפגש האינטרסים של שני הצדדים (אינטרסים לא מקבילים בהכרח) תוך לקיחת סיכון מחושב אך תוך הבנה של הפלסטינים לגבי מחיר ההפסד בעתות משבר.
5. התנאים להצלחת השת"פ הינם יציבות וקביעות עם מישות מובנית.
6. יש חשיבות להמשכיות ולרציפות של אותן תבניות קיימות לשת"פ, כגון אזורי תעשייה, אזורי סחר בערי התפר וכו'.
7. מבחינת טיב מערכת היחסים מדובר במפגש בין שתי חברות, מפותחת ומתפתחת כך שאזור הגבול מהווה את המפגש העיקרי להשפעה ולצמצום הפער. הליכה אל פנים השטח מקטינה את יכולת ההשפעה.

עקרונות התפיסה של מרחב התפר (המשד)

8. מעורבות של גורמים בינלאומיים ומעורבות של הסקטור הפרטי גוברת ותגבר באזור מרחב התפר בשל שקיפות ונראות ובשל מפגש האינטרסים של שני הצדדים.

9. מאחר והפגישה הוא בין חברה דמוקרטית פתוחה ובין משטר צנטרליסטי, הרי העבודה מול התושב (הסקטור העסקי והחופשי) תהיה מוגבלת ותותנה בעבודה מקבילה מול הרשות (הממשד).

הגדרות מרחב התפר

1. מרחב השת"פ (מרחב הגבול/ תפר)

מיזמים בסמיכות ישירה לקו הגבול (ולא עקיפה) ובעלי השפעה ישירה על קו הגבול משני צדדיו.

א. מרחב התפר הוא המרחב העוטף את קו התפר. המרחב אינו ניתן בכל המקרים להגדרה או קביעה גיאוגרפית/ טופוגרפית. זאת מאחר שבמרחב מתקיימים מערכות חיים ותחומי פעילות שונים שחורגים מההגדרות ומהקביעות הללו (איכות סביבה, מרקם חברתי וכיו"ב).

ב. לאורך המרחב (תוכו ו/או במרחק ממנו) יוקמו פרויקטים/ מיזמים שיאפשרו דו-קיום ויעודדו אותו.

2. יצירת קו התפר תשפיע על מרקם החיים לכל אורכו, הן בכל הקשור לחציית כפרים (אפשרות שרצוי להימנע ממנה), פגיעה ביכולת עיבוד הקרקעות ובפעילות הכלכלית והחברתית של התושבים הפלסטינים לאורך הקו.

מודלים לשת"פ

באופן בסיסי מזהים שני מודלים לשת"פ לאורך
מרחב התפר:

א. משטר רגיל: משטר המושתת על תבניות שאינן
מחייבות יצירת הסדרים שונים.

ב. פארקים משולבים ("ריאות"): מיזמי תעשייה
ומסחר משותפים על קו הפרדה, בעלי הסדרים
ייחודיים, ובהיותם אזור סגור (סטריילי) תתאפשר
בהם נגישות קלה ומבוקרת מכל אחד מהצדדים
לתוך האזור וחזרה (מודגש, כי אין הכוונה ליצור
במקום מעבר גבול עפ"י דין).

תחומי הפעולה למודלים ליחסי גומלין

להלן תחומי הפעולה המתקיימים במרחב התפר ומטופלים במודלים לשת"פ:

א. תשתית - מכלול תשתיות תחבורה, תקשורת,

חשמל, מים, ביוב, שימושי קרקע שונים בסמיכות

לקו ההפרדה (שטחים מעובדים, תכנון ובנייה)

והיבטי איכות הסביבה.

ב. כלכלה - מכלול אזורי תעשייה ומיזמים

משותפים לאורך קו ההפרדה, אזורי כרייה וחציבה,

אזורי סחר, תנועת סחורות ואנשים, מרכזי תאום

וקיט ועוד.

ג. חברה - פרויקטים משותפים בתחומי החינוך,

הרווחה, המדע, המחקר, הבריאות, מפגשי

אוכלוסיות (PTP), ערים תאומות, כפרים חצויים

ועוד.

תבניות המוכללות בתוך המודלים

בשל מורכבות הנושא והצורך באינטגרציה בתחומים השונים ובהתייחס לאינטרסים הישראליים והפלסטיניים בהסכם השלום, הוגדרו מספר תבניות שיאפשרו הטמעה נכונה של הנושאים, כמפורט להלן:

א. מערכות תשתית "חוצות קו" - מערכות תשתית החוצות את קו ההפרדה ללא השפעה ישירה על עיצובו או תיחומו, והמשמשות את שני הצדדים (במשותף או בנפרד).

ב. פרוייקטים משותפים - פרויקטים בעלי עניין משותף לשני הצדדים ואשר מיקומם בקו ההפרדה, בהם איזורים הסמוכים למתחם מעבר ואשר נסמכים על נוהלי והסדרי המעבר והשירותים הניתנים בו. פרויקטים אלה יכולים להיות פרטיים ו/או ממלכתיים.

ג. תחומי תאום קו ההפרדה - נושאים הדורשים תאום, דיווח ומעקב בין הצדדים ואשר משפיעים על אורח החיים ואיכותם במרחב הסמוך לקו ההפרדה.

ד. המכלול החברתי - פרויקטים בקו ההפרדה, בעלי פוטנציאל לשת"פ בין הצדדים בתחום החברתי, הדורשים הסדרים נקודתיים לניצול הפוטנציאל המשותף הגלום בהם.

המצב הקיים

1. לאורך "קו ההפרדה" מתקיימות מערכות אשר ניתן לשייך לתבניות שפורטו לעיל כגון אזורי תעשייה (קרני, ארז וכו'), אזורי סחר בערי התפר (מ'סחה, בידיה) חקלאות ותשתיות משותפות, מחצבות וכו'.
2. כמו-כן, לאורך הקו המפריד כיום בין מדינת ישראל לבין השטחים הפלסטיים מתגוררת אוכלוסייה המורכבת גם מאזרחיה הערביים של מדינת ישראל, אוכלוסייה זו קשורה לאוכלוסיית השטחים בהיבטים שונים, בהם:

- א. קיום כפרים חיצוניים (שטחים חצוי לאורך "הקו הירוק", בקה אל-ע'רבייה, בקה א-שרקיה).
- ב. פעילות הדדית במוסדות חינוך משני צדי הקו (אום אל-פחם).
- ג. קשרי משפחה (נישואין בין שתי האוכלוסיות - ערביי ישראל ותושבי השטחים).
- ד. קשרי מסחר וכלכלה הדוקים ומרובי היבטים (שירותים, מסחר, תעשייה וכיו"ב).

המחשה למשטר יחסי הגומלין - ישראל עזה

במל
אשדוד

כביש

במל
אשקלון

אשקלון

אזורי
קיט
ומלונאות

מרכז
קונגרסים

אזור
תעשייה
I ארז

מעבר
מרכזי
לאנשים

פרוייקט
עיבוד
חקלאי

דיג

מיוזמי גז ימרי

מרכז קיט
ומלונאות

מעבר
מרכזי
למסחר

שוק
רדואן

אזורי
סחר

אזור
שרותים
ותעשייה

עזה

אזור
תעשייה
II עזה

במל
עזה

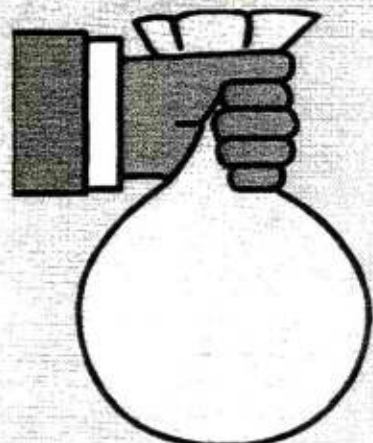
שיט

נספח 11

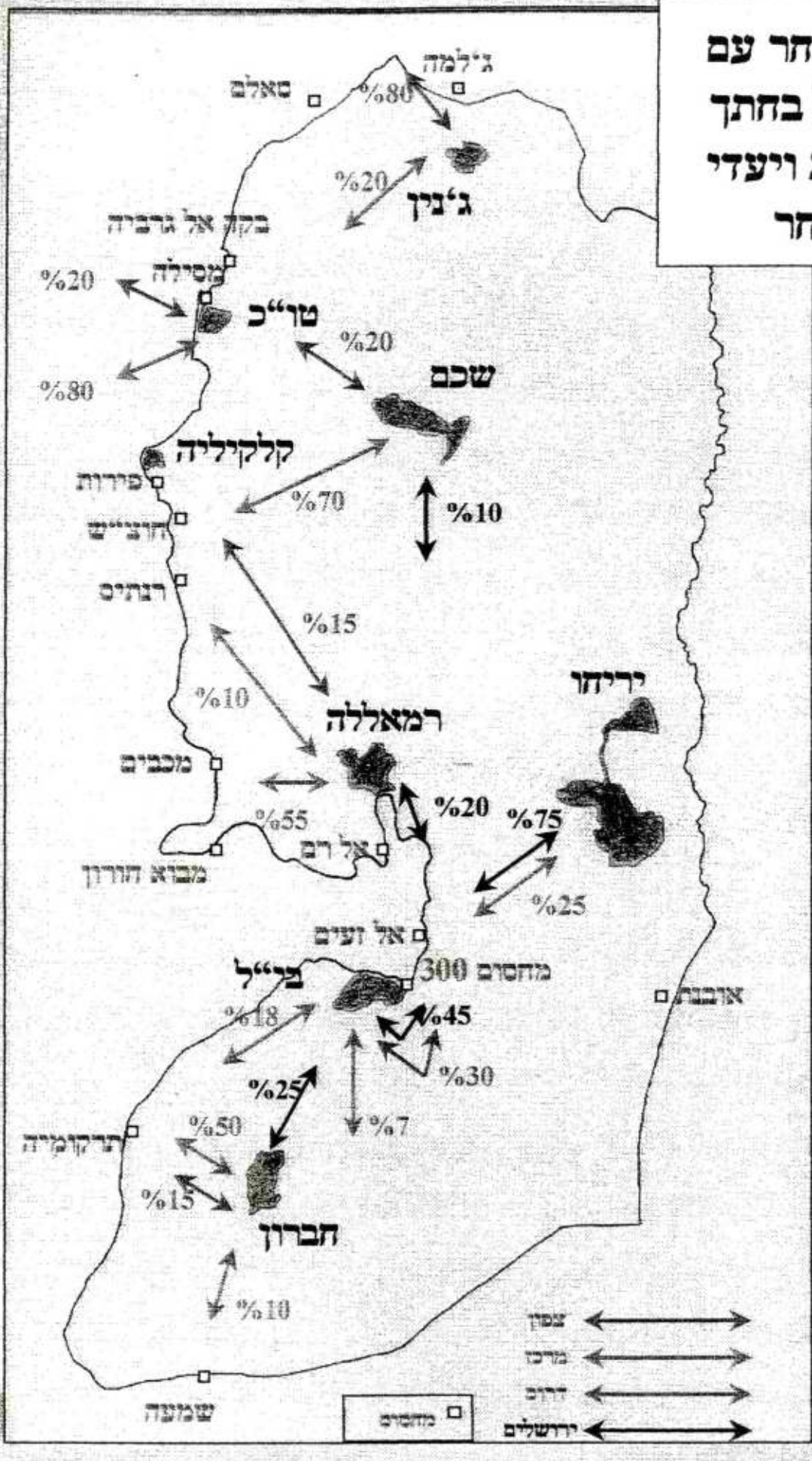
צ'כס א'ת'ים

ניתוח המסחר עם ישראל (עפ"י הערכת המת"קיים)

נפה	צ'ון	מרכז	חדום	רושלם
ג'נין	80%	20%	—	—
ט'כ	20%	80%	—	—
שכם	20%	70%	—	10%
תמאללה	15%	10%+55%	—	20%
ב'ל	30%	18%	7%	45%
ברון	15%	50%	10%	25%
יריחו	—	25%	—	75%

**נפת הסחר עם
ישראל בחתך
מקורות ויעדי
הסחר**

נפחי תנועת
המסחר בחתך
יעדי מסחר
אלפי תנועות כ"ד

915,000 תנועות

יציאת פועלים וסוחרים לישראל בחתך אזור

<u>שיעור</u>	<u>מספר</u>	<u>אזור</u>
100%	111,000	<u>סה"כ</u>
13%	14,900	ג'נין
10%	10,600	ט"כ
11%	12,600	קקיליה
12%	13,600	שכם
17%	18,700	תאללה
11%	12,700	בית לחם
1%	900	יריחו
24%	27,000	תרונ

*אומדן עפ"י מדגם של 16,000 רשיונות
תעסוקה והתפלגות 21,000 אישורים לסוחרים

יציאת פועלים וסוחרים לישראל בחתך ענף

<u>שיעור</u>	<u>מספר</u>	<u>ענף</u>
100%	111,000	<u>סה"כ</u>
10%	11,600	תקלאות
16%	17,800	חשייה
13%	14,500	שירותים
36%	40,200	ביינן
2%	2,300	תירות
3%	3,600	באות
19%	21,000	מסחר

*אומדן עפ"י מדגם של 16,000 רשיונות
תעסוקה והתפלגות 21,000 אישורים לסוחרים

יציאת פועלים וסוחרים לישראל בחדק ענף ויעד בישראל

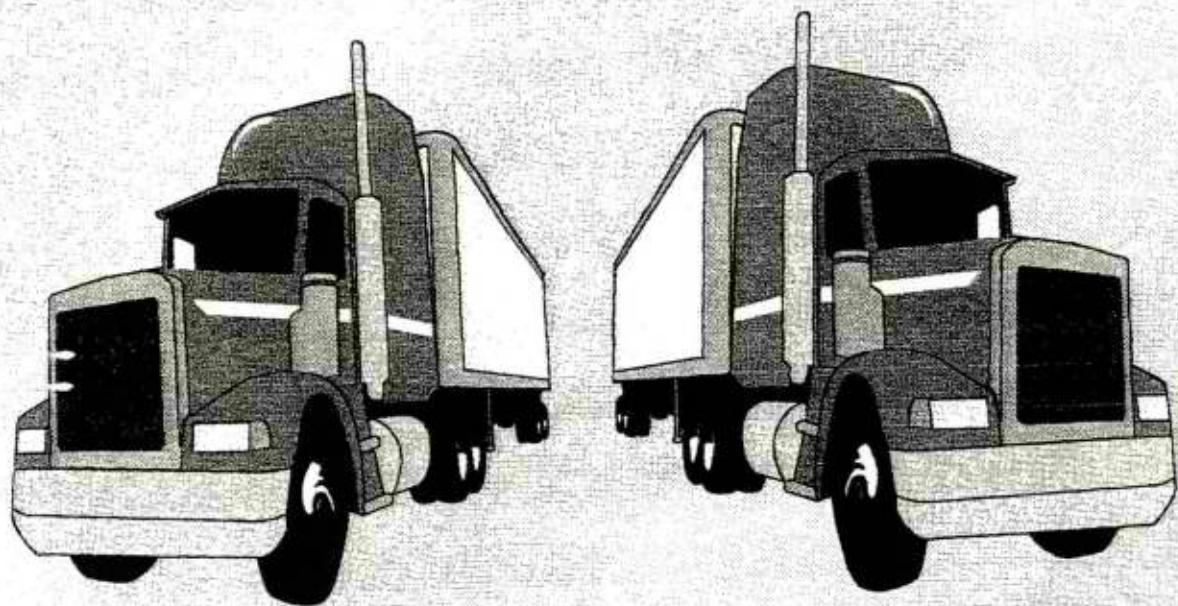
<u>יע</u>				<u>מספר</u>	<u>ענף</u>
<u>ים</u>	<u>חדום</u>	<u>מרכז</u>	<u>צוין</u>	111,000	<u>סה"כ</u>
6%	16%	62%	16%	12,700	תקלות
29%	8%	53%	10%	19,000	תשיייה
43%	7%	41%	9%	16,200	שירותים
26%	15%	49%	10%	42,100	בייין
26%	24%	38%	12%	21,000	סוחרים

עומס במעברים לפועלים וסוחרים בחתך מעבר (אומדן)

שם המעבר	מות עוברים	שיעור	ענף מוביל
סה"כ	111,000	100%	
סאם, ג'למה	12,600	11%	קצאת בניין תעשה
<u>גשדן</u>	53,100	48%	ביין
חרקומיה	9,100	8%	ביין
שמעה	6,900	6%	ביין
מסמ'ים	29,300	26%	ביין שרתים

משמעותיות בידוק משאיות

בשנים האחרונות
התפתחה תעשיית המשאיות

מטרה

1. בחינת המשמעויות הנובעות מבידוק סחורות במעברים בשיטת "גב אל גב" בתחומים הבאים:

- א. זמן בדיקה
- ב. פגיעה בסחורות
- ג. פגיעה בהכנסת המובילים
- ד. עלויות
- ה. שטחי היערכות לחניה, פריקה והעמסה
- ו. רמת ביטחון

הגדרה

1. ישנן שתי חלופות של בדיקת "גב אל גב" מותנה בסוג הסחורה, להלן תאור השלבים בחלופות:

חלופה ב'

א. פריקת הסחורה ממשאית פלס'.

ב. בדיקת הסחורה בתא סינון.

ג. העמסת הסחורה הבדוקה על משאית ישראלית או סטרילית או ליווי תרקומיא.

חלופה א'

א. פריקת הסחורה ממשאיות פלס' ע"י מזלגה.

ב. העברת הסחורה דרך משקף או מריחן.

ג. העמסת הסחורה הבדוקה על משאית ישראלית או סטרילית או ליווי תרקומיא.

2. שיטת "גב אל גב" נעשית באמצעות משקף
(קטן יחסית), או מריחן או תא סינון שבאמצעותו
נבדקת הסחורה לאחר שפורקה מהמשאית
באמצעות עובדים ומלגזה. זמן הבדיקה בשיטת
"גב אל גב" נע בין 30 ל- 45 למשאית. לטענת
הפלסט' השיטה אורכת בין שעה לשעה וחצי.

פרמטרים לבחינת המשמעויות

זמן בדיקה

עלויות

פגיעה בסחורות

עיקר המשמעויות מוסברות ע"י פרמטרים אלו.

זמן בדיקה

(בהינתן זמן בדיקה של 45 דקות)

24	15	12	10	שעות עבודה ביום מספר מסלולים
32	20	16	13	1
320	200	160	133	10
640	400	320	267	20
960	600	480	400	30
1,280	800	640	533	40
1,600	1,000	800	667	50
1,920	1,200	960	800	60
2,240	1,400	1,120	933	70

ניתוח זה מתבסס על ההנחה שהמשאיות מגיעות
למעבר בפיזור אחיד על פני יום העבודה. במידה
שלא כך המצב אלא שיהיו שעות עומס ועל מנת
לא ליצור פקקים או זמני המתנה גדולים יותר
יידרשו יותר מעברים אך בשעות השפל תיווצר
אבטלה.

פגיעה בסחורה

1. פריקת הסחורה מהמשאית, העברתה במלגזה למשטחי הבדיקה והעמסתה מחדש, תהליך זה יוצר אפשרות של פגיעה בסחורות.
סחורות רגישות כגון קרמיקה, פירות, ירקות, ציוד רגיש ויקר, סחורות הנפגעות מתהליך הבדיקה ומהחשיפה לקרינה וכו'.
2. מצב זה יכול לגרום לתביעות מצד החברות או המובילים, התמרמרות ופגיעה באמינות התהליך, שלא לדבר על יצירת פקקים במסלולי הבדיקה וכן צורך בהקמת מנגנון לטיפול בפיצויים בגין הנזקים בסחורה.

עלויות

• העלויות של השיטה מהוות (בעיקרון) מכפלה של כמות המסלולים כפול עלות התקורות. תקורות אלו כוללות:

א. צוות עובדים.

ב. מזלגות.

ג. מערכת שיקוף.

ד. מבנה בו מתבצעת הבדיקה.

ה. שונות (קופאים, מאבטחים וכו').

• שיטת "גב אל גב" יוצרת צורך בשתי הובלות מהיש"פ עד למעבר ומהמעבר עד ישראל.

• מעברים גדולים (עקב השיטה) יוצרים צורך בהרחבת תשתיות ארציות.

אמדן ראשוני למשמעויות כלכליות

בשיטת גב אל גב

בראיית עלות ההובלה למשאית בודדת (בש"ח)

שיטה רגילה		שיטת גב אל גב		מס' סבבים	משאית פלסט' (עלות שולית)	משאית ישראלית (עלות שולית)	
עלות ממוצעת לסבב	עלות מצטברת	עלות ממוצעת לסבב	עלות מצ-טברת				
ייקור בגין גב אל גב (באחוזים)	עלות ממוצעת לסבב	עלות מצטברת	עלות ממוצעת לסבב	עלות מצ-טברת	משאית ישראלית (עלות שולית)	משאית פלסט' (עלות שולית)	מס' סבבים
%80-%125	800-1,000	800-1,000	1,800	1,800	1,000	800	1
%80-%125	600-750	1,200-1,500	1,350	2,700	500	400	2
%80-%125	533-667	1,600-2,000	1,200	3,600	500	400	3

אמדן ראשוני למשמעויות כלכליות

בשיטת גב אל גב - בגין הובלה

ניתוח רגישות - עבור משאית בודדת

מספר סבבים ערך סחורה	סבב I	סבב II	סבב III
10,000	%8 - %10	%6 - %7.5	%5.3 - %6.7
20,000	%4 - %5	%3 - %3.75	%3.35 %2.65 -
30,000	%2.67 - %3.33	%2 - %2.5	%1.77 - %2.23
40,000	%2 - %2.5	%1.5 - %1.88	-%1.68 %1.33
50,000	%1.6 - %2	%1.2 - %1.5	%1.06 - %1.34

אמדן ראשוני למשמעויות כלכליות בשיטת גב אל גב

ייקור בגין הובלה ובגין פגיעה בסחורות

בהתייחס ל-2 סבבים

אחוז מערך הסחורה (ל-2 סבבים)	סה"כ ייקור מצטבר לשני סבבים	פגיעה לסחורות בעקבות השיטה (5% ל-2 סבבים)	ייקור בגין הובלה (עבור 2 סבבים)	הפרמטר ערך סחורה למשאית בודדת
11% - 12.5%	2,200 - 2,500	1,000	1,200 - 1,500	10,000
8% - 8.8%	3,200 - 3,500	2,000	1,200 - 1,500	20,000
7% - 7.5%	4,200 - 4,500	3,000	1,200 - 1,500	30,000
6.5% - 6.9%	5,200 - 5,500	4,000	1,200 - 1,500	40,000
6.2% - 6.5%	6,200 - 6,500	5,000	1,200 - 1,500	50,000

משמעויות "גב אל גב"

1. עלויות: כפי שצוין העלויות מהוות מכפלה של מספר המסלולים כפול עלות התקורות והעלויות של התשתיות הארציות כפונקציה של גודל המעבר.
2. זמן הבדיקה: בשיטת "גב אל גב" זמן הבדיקה ארוך, מחיר העומס גבוה ביותר וניסיון לפתרו יצור אבטלת המערכות בשעות השפל.
3. פגיעה בסחורות: סיכוי היפגעות בסחורה גבוה ביותר.
4. הכנסות המובילים: בשיטת "גב אל גב" לכל מוביל אפשרות לבצע פחות סבבים ולפיכך הכנסת המובילים נמוכה יותר. מצד שני השיטה יוצרת צורך בנהגים ישראליים או נהגים פלסט' נוספים, בצד השני של המעבר.
5. שטחי היערכות: הדבר מותנה ישירות בזמן הבדיקה ואופי הבדיקה בשיטת גב אל גב יידרשו שטחי היערכות, חניה והעמסה גדולים יותר.
6. רמת ביטחון: ייתכן שהמשמעות החיובית היחידה בשטחי גב אל גב הינו סוגיית רמת הביטחון המושגת באמצעות בדיקה.

חלופה

1. החלופה לשיטת "גב אל גב" הינה שיקוף באמצעות משקף משאית. במקרה זה מדובר על תהליך שייקח 8 דקות (מול 45 דקות).
2. כמובן שמשקף זה יקר ממשקף משטחים או משקף קטן לסחורה פזורה אך יידרשו פחות תקורות ותשתיות (לא מלגזה, לא מפעילי מלגזה פחות כוח אדם היקפי וכו').
3. בשיטת "גב אל גב" המשאית היוצאת לאחר בידוק הינה ישראלית או סטרילית. בשיטה של שיקוף משאית, אותה משאית פלסט' תצא לישראל ובכך תיווצר פגיעה בהכנסות מובילים ישראלים, או צמצום מספר המובילים.

המצב בקרני

1. בקרני פועלים 33 מסלולי בדיקה בשיטת "גב אל גב" מול מסלולים אלו ישנם 8 משקפים גדולים (לא משאיות) שמשקפים משטחים, 5 משקפים קטנים ו- 4 תאי סינון.

2. המעבר על מסלוליו בודק מידי יום 154 משאיות שיוצאות מעזה לישראל מלאות בסחורה.

סיכום

1. בדיונים בפורום מעברים כל משרדי הממשלה הסתייגו משיטת הבדיקה "גב אל גב" חוץ מהלוט"ר והשב"כ.
2. אין ספק ששיטת בדיקת "גב אל גב" קשה יותר ליישום בהיבט של היערכות, זמני המתנה, סרבול ועלויות.
3. שיטת "גב אל גב" לא מתיישרת עם מצב של נרמול יחסים, אורך הבדיקה, הפוטנציאל לחיכוך ולהמתנה שעות רבות במידה של עומס לא תורם לשיפור היחסים ולעידוד הכלכלה.
4. יתרה מזאת אם תהיה תביעה להדדיות מהצד הפלסט', תיווצר פגיעה ישירה בכלכלה הישראלית אשר "היצוא" לאיו"ש מהווה מקור כלכלי חשוב, זאת מאחר שכל משאית ישראלית תיבדק בשיטת "גב אל גב" בכניסה לישראל.

המעברים

בהסדר הקבע

כללי

גיבוש תפישת המעברים בהסדר הקבע יושפע מהפרמטרים הבאים:

1. משטר החיים במרחב התפר.
2. הצרכים האזרחיים הפלסטיניים (היקפי הסחר, היקפי תנועות אנשים).
3. הצרכים האזרחיים של משרדי הממשלה במעברים.

המטרה

1. עבודה זו מסכמת ומרכזת את הצרכים האזרחיים והמעברים המומלצים לתנועת אנשים וסחורות בין ישראל ליש"פ בהסדר הקבע.

2. העבודה מציגה:

- א. הצרכים האזרחיים הפלסטיניים.
- ב. הצרכים האזרחיים של משרדי הממשלה.
- ג. נוהל מוצע להעברת סחורות בין ישראל לרשות הפלס' וההפך.
- ד. נוהל מוצע למעבר אנשים (פועלים, תיירים, ארגונים בינ"ל,

אוכ' מזדמנות) בין ישראל לרשות וההפך.

ה. הצגת משמעויות BACK TO BACK.

ו. הצגת התפישה לגבי מספר מעברים, סוגם ואזורים בהם יוקמו המעברים.

עיקרי המסקנות וההמלצות

1. הראיה לגבי המעברים חייבת להיות אינטגרטיבית וכוללת הרואה את הצרכים הפלס' הכוללים בעזה ואיו"ש וגם את הקשר לירושלים.
2. מס' המעברים האופטימלי הנו 6 מעברים לסחורות ואשר ביכולתם להעביר גם אנשים. בנוסף ישנו צורך להקמת 6 מעברים נוספים למעבר אנשים.
3. צמצום מס' המעברים יביא לריבוי הפעילות הבלתי חוקית, כולל ניסיונות להסתננות רכב ואנשים, דבר שיביא בעקבותיו הפעלת כוחות רבים ועלות גבוהה.
4. המעברים המומלצים צריכים להיבנות באיכות וברמת שירות גבוהה שתקל על הפלס' את השימוש והתנועה בהם.
5. הקמת ותפעול המעברים מומלץ שתעשה ע"י ובאחריות גורם אזרחי בתיאום משרדי הממשלה, צה"ל ומ"י.
6. מעבר אנשים - תיעוד וביקורות :
 - המעברים יופעלו כמעברים בין מדינות על כלל המשמעויות ותהליכי הבידוק הנדרשים (הצטיידות באשרה מראש, פטור מאשרות).
 - יינתן מענה לשלושה סוגי אוכלוסייה:
 - קבועים (עובדים, סוחרים, משפחות) - אשרה רב פעמית.
 - מזדמנים - אשרה חד פעמית.
 - מקרים דחופים וחריגים - אשרה במעבר.
 - יינתן מענה למעבר נציגי ארב"ל ותיירים.

7. מעבר סחורות ורכבים (אגף המכס):

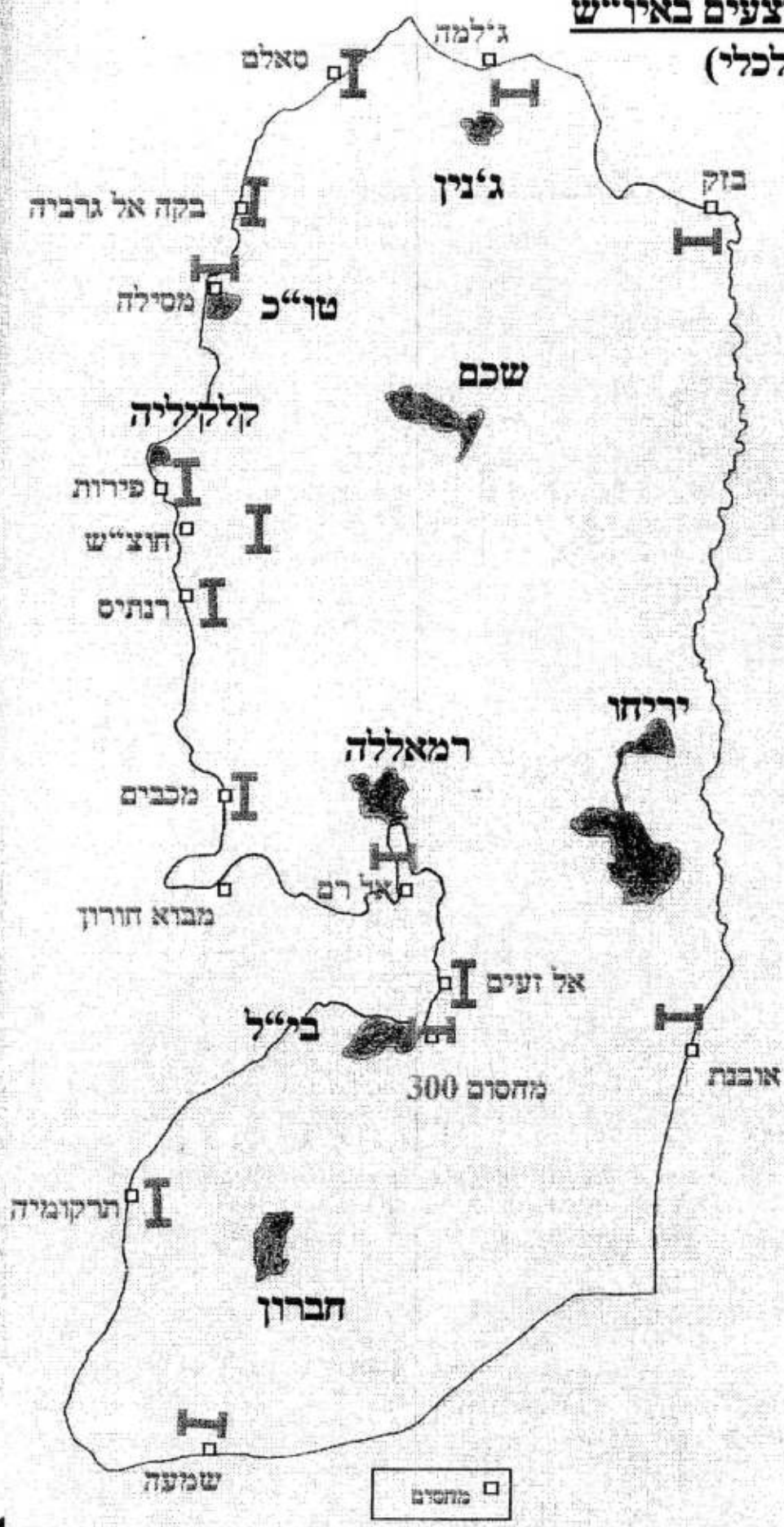
* במידה ובמסגרת הסכם הקבע יוחלט על ביטול מעטפת המכס האחידה - הדבר יחייב בדיקות מכסיות במעברים.
* ביקורת המכס תבוצע באגפים שונים במעברים. לא תהיה ביקורת קבועה לפועלים שיורשו לעבור ללא טובין.
* בדיקות המכס יחייבו תכנון תאי שטח גדולים עם יכולת פיתוח והרחבת מעברים (כולל דרכי גישה לאזורי בדיקה נפרדים).

8. מימון הקמת המעברים ותפעולם יחייב סיוע בתקציב חיצוני, יש לקחת בחשבון בעת גביית האגרות הנקודות הבאות:
א. חלק מהסחורות יעבור במספר נקודות לכן לא הגיוני לבצע בידוק ביטחוני כפול או לגבות אגרה כפולה.
ב. גובה האגרה - יש לקחת בחשבון את הנעשה מול ירדן ומול מצרים. להבהרת הנושא - אט על משאית ירדנית גובים 160 ש"ח לא הגיוני לגבות מהפלס' 400 ש"ח.
ג. מומלץ ליעד תקציב חיצוני לסיוע להקלת הנטל התקציבי ע"מ שהעלות לא תתגלגל על הסוחר והמבקר הפלס'.

9. שיטת העברת הסחורות BACK TO BACK תביא לנזק רב לסחורות, תיצור צורך בסבב הובלות נוסף שיכפיל את מחיר ההובלה, תביא לצווארי בקבוק במעברים, נמלים ותחייב שטחי הערכות ובנייה גדולים. אנו ומשרדים ממשלתיים מתנגדים בתוקף לשיטה זו.

10. העבודה נעשתה ע"י צוות בראשות סגן המתפ"ש ובהשתתפות משרדי הממשלה: תחבורה, מכס, חקלאות, איכות הסביבה, משרד החוץ, משרד התמ"ס, משרד הפנים, המשרד לש"פ אזורי, משרד העבודה, צה"ל, פקמ"ז, דבל"א, רע"ן כלכלה ורע"ני כלכלה באיו"ש ועזה.

מפת המחסומים המוצעים באי"ש
(בהיבט הכלכלי)

מקרא

משולב →

מצומצם
מעבר לאנשים,
רכב פרטי
ואוטובוסים לתירים.

משולב →

מלא
מעבר סחורות,
רכב פרטי,
תחבורה ציבורית
ואנשים.

מרחקים בין מעברי סחורות

מעבר	מרחק(ק"מ)
ג'למה-טו"כ	כ-51
טו"כ-קלקיליה	כ-19
קלקיליה-מכבים	כ-38
מכבים-תרקומיה	כ-105
תרקומיה-שמעה	כ-34

תפיסת המעברים בעזה

ארז

קרני

כיסופים

סופה

רפיח

נתוני מרחק בין המעברים

נתוני מרחק בין המעברים סובב אזה"ע:

15,500 מ'	← קרני	ארז
15,000 מ'	← כיסופים	קרני
15,030 מ'	← סופה	כיסופים
10,300 מ'	← רפיח	סופה ●